

ВІСНИК *української громади в Хорватії* **VJESNIK** *ukrajinske zajednice u Hrvatskoj*

Номер 54, 2/2018.

Broj 54, 2/2018.

УКРАЇНЬКА ГРОМАДА РЕСПУБЛІКИ ХОРВАТІЯ

УКРАЇНЬКА ГРОМАДА
МІСТА ЗАГРЕБА

КЛУБ УКРАЇНЦІВ "КАРПАТИ"
ЛИУБОВАНЬ

Українське культурно-просвітнє товариство
«Дніпро» Рівне

Українське культурно-просвітнє товариство
«Україна» Славонський Брод

УКІТ ім. Тараса Шевченка
Каніжа

Українське культурно-просвітнє товариство
ім. Андрія Пелиха - Шумче

Українське культурно-просвітнє товариство
ім. Лесі Українки - Осijek

Українське культурно-просвітнє товариство
ім. Івана Франка - Вуковар

Izdavač: **Ukrajinska zajednica Republike Hrvatske**
Видавець: **Українська громада Республіки Хорватія**
Kardinala Alojzija Stepinca 45, 32 000 Vukovar
Tel: 032/493-224 ; Fax: 032/493-224
e-mail: ukrajinskazajednica.hr@gmail.com
MB: 2331748 ; OIB: 35971824466
Žiro račun: **PBZ HR4823400091110579040**
Uredništvo Vjesnika: **Svetog Roka 53A, 31 000 Osijek**
Tel: 098/ 1933-288 ; e-mail: vjesnikuz@gmail.com ; ISSN 1847-327X
"Vjesnik" je dvomjesečnik, izlazi šest puta godišnje
Naklada: **1000 primjeraka**
Tisak: **Grafika d.o.o., Strossmayerova 295, 31 000 Osijek**

За видавця: **Михайло Семенюк**
За издавача: **Mihajlo Semenjuk**
Головний редактор: **Оксана Мартинюк**
Glavni urednik: **Oksana Martinjuk**
Редакція: **Борис Гралюк, Микола Застрижний, Іван Семенюк, Віктор Камінський, Славко Бурда, Олеся Беч**
Uredništvo: **Boris Graljuk, Nikola Zastrižni, Ivan Semenjuk, Viktor Kaminskyj, Slavko Burda, Olesja Beč**
Лектор хорватської мови: **Нівес Романек**
Lektor hrvatskog jezika: **Nives Romanjek**
Дизайн та комп'ютерна верстка: **Назар Стурко**
Dizajn i kompjuterski prijelom: **Nazar Sturko**

ЗМІСТ - SADRŽAJ

NOVOSTI IZ DJELATNOSTI UKRAJINSKE ZAJEDNICE REPUBLIKE HRVATSKE

НОВИНИ З ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ РЕСПУБЛІКИ ХОРВАТІЯ

- 4 Održana 78. sjednica Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske.
- 4 Nastavljen i pojačan intenzitet Hrvatsko-ukrajinske suradnje. *Slavko Burda*
- 7 II. međunarodni flash mob "Global Shevchenko". *Slavko Burda*
- 8 Središnja manifestacija Ukrajinaca RH održat će se u lipnju u Vukovaru. *Marija Semenjuk Simeunović*
- 8 O Ukrajinacima u Hrvatskoj i djelovanju Ukrajinske zajednice RH. *Marija Semenjuk Simeunović*
- 12 Studenti Ukrajinstike obilježili "Dan Tarasa Ševčenka". *Katarina Rašić*
- 12 U Lipovljanima održani VIII. susreti dječjih skupina. *Ivan Semenjuk*
- 13 Ukrajinski ples za Dan škole "Antun Matija Reljković" Bebrina. *Andrej Has*
- 13 У Києві відбудеться другий Бізнес-форум української діаспори.

MEDIJI O NAMA

- 14 OSJEČKA GRKOKATOLIČKA CRKVA. *D. Celing*
- 14 "Šarana jaja bojama grada" u Osijeku. *Glas Slavonije*

DJELATNOST NAŠIH DRUŠTAVA - ДІЯЛЬНІСТЬ НАШИХ ТОВАРИСТВ

- 15 "Кольорові писанки фарбами міста" в Осієку. *Олеся Мартинюк*
- 16 У Рієці відбулися літературно-музичні вечори. *Ольга Камінська*
- 17 Književna večer posvećena Tarasu Ševčenku u Lipovljanima. *Ivan Semenjuk*
- 18 Lipovljanski Ukrajinci. *Jevgenij Paščenko*
- 19 Ukrajinci iz Lipovljana i Vukovara sudjelovali na obljetnici T. Ševčenka u Sloveniji. *Ivan Semenjuk*
- 19 Članovi UKPD "Andrij Pelih" - Šumeće očarali publiku u Novoj Gradišci. *Ozana Stasjuk*
- 20 "Večer Ševčenkove poezije" u Zagrebu. *Slavko Burda*
- 21 Kulturno-umjetnički program povodom Dana općine Lipovljani. *Ivan Semenjuk*
- 21 Izložba uskršnjih pisanica i proslava Uskrsa u Zagrebu. *Slavko Burda*
- 22 Prvi proljetni nastup UKPD-a "Taras Ševchenko" - Kaniža. *Lidija Has*
- 22 "Uskrs u Dubravi". *Ivan Semenjuk*
- 23 Aktivnosti UKPD "Ukrajina" Slavonski Brod. *Jasna Bek*
- 24 Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo "Kobzar" Zagreb. *Slavko Burda*

ЦЕРКВА - НАШ ГОЛОВНИЙ ОСЕРЕДОК

- 25 Довічні обіти с. Теодозії Мостепанюк ЧСВВ. с. *Еммануїла Вішка*
- 26 Prva pričest u Osijeku. с. *Teodozija Mostepaniuk*
- 26 XIII. nadbiskupijski križni put za mlade. *Sunčica Beč*

НЕПОЗНАТО О ПОЗНАТОМ

- 27 August Harambašić - Ševčenkove "Pjesničke pripovijesti". *Slavko Burda*
- 29 Poluotok Krim.
- 30 Grad Ljviv. *Ana Marija Has*
- 30 Slano jezero u Ukrajini.
- 30 Jaremča - odmaralište u Ukrajini, popularno i ljeti i zimi. *Andrej Has*
- 31 УСМІХНИСЬ!

Na naslovnoj i na zadnjoj stranici: članovi UKPD "Taras Ševchenko" - Kaniža kod štanda UKPD "Lesja Ukrajinka" - Osijek na manifestaciji "Šarana jaja bojama grada" u Osijeku.

Održana 78. sjednica Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske

Dana 19. travnja 2018. održana je 78. sjednica Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske.

Na temelju članka 36. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, Savjet je prihvatio Godišnje izvješće o utrošku sredstava osiguranih u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2017. godinu („Narodne novine“, broj 119/16) u razdjelu 020 Vlada Republike Hrvatske, Glava 21 Stručna služba Savjeta za nacionalne manjine, Aktivnost A732003 Potpore za programe ostvarivanja kulturne autonomije nacionalnih manjina.

Kako je prikazano u Godišnjem izvješću, u 2017. godini, putem Savjeta sufinanciralo se 90 manjinskih udruga i ustanova s 211 podružnica, ogranka i pododbora te utrošilo ukupno 31.627.000 kuna za 860 programa kulturne autonomije.

Na temelju članka 35. stavka 4. i 36. stavka 11. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, Savjet je donio Odluku o rasporedu sredstava osiguranih u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2018. godinu („Narodne novine“, broj 124/17) u Razdjelu 020 Vlada Republike Hrvatske, Glava

21 Stručna služba Savjeta za nacionalne manjine, Aktivnost A732003, Potpore za programe ostvarivanja kulturne autonomije nacionalnih manjina.

U skladu s Odlukom, u 2018. godini putem Savjeta sufinancirat će se 870 programa koje su predložile 84 udruge i ustanove manjina odnosno 171 njihove podružnice s ukupnim iznosom od 33.840.000,00 kuna, što u odnosu na 2017. godinu predstavlja povećanje od 2.000.000,00 kn.

Udrugama i ustanovama srpske nacionalne manjine Odlukom je dodijeljeno 9.227.000,00 kuna, talijanske 6.680.000,00 kuna, mađarske 3.845.000,00 kuna, češke 3.004.000,00 kuna, bošnjačke 2.027.500,00 kuna, rusinske 657.000,00 kuna, a ukrajinske 653.000,00 kuna.

Za romske udruge predviđeno je 503.000,00 kuna, dok će se za pretpostavke za ostvarivanje njihove kulturne autonomije dodijeliti dodatnih 500.000,00 kuna.

Prema bilateralnom sporazumu talijanske ustanove dobit će 500.000,00 kuna, dok će manifestacijama u Bjelovaru i Lipovljanima biti dodijeljeno po 25.000,00 kuna.

Potpredsjednica Savjeta Renata Trichler upozнала je prisutne s uspješnom akcijom prikupljanja milijun potpisa za Inicijativu europskih građana za prava manjina Minority SafePack organizacije FUEN - Federal Union of European Nationalities, s ciljem jačanja zaštite manjina u europskim zemljama.

Skupljeno je preko 1.215.000 potpisa, a uspjeh je zabilježen i u Republici Hrvatskoj zahvaljujući aktivnom radu Srpskog narodnog vijeća, Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske i drugih manjinskih organizacija. Unaprijed utvrđena kvota u Republici Hrvatskoj iznosila je 8250 potpisa, a prikupljeno je 17.484 potpisa, čime se Hrvatska svrstala u blok deset zemalja koje su ispunile kvotu traženih potpisa.

Svi dokumenti koje je Savjet donio na 78. sjednici biti će objavljeni na službenim web stranicama Savjeta www.nacionalne-manjine.info.

www.nacionalne-manjine.info
19. travanj 2018.

Nastavljen i pojačan intenzitet Hrvatsko-ukrajinske suradnje

● Ministar Marko Pavić u radnoj posjeti Ukrajini

Ulipnju 2017. godine Ukrajina i Hrvatska su potpisale plan međusobnog djelovanja zajedničke radne skupine za reintegraciju privremeno okupiranih teritorija. Plan međusobnog djelovanja označava prioritetne zadatke suradnje, između kojih su – izučavanje iskustava hrvatske strane

po pitanju reintegracije okupiranih teritorija i povratak izbjeglica, obnavljanje povjerenja stanovništva i izgradnja infrastrukture, privlačenja međunarodne pomoći, socijalne sigurnosti na reintegracijskim teritorijima.

Na temelju članka 6. Zakona o ra-

zvojnoj suradnji i humanitarnoj pomoći inozemstvu (NN 146/08) Hrvatski sabor na sjednici održanoj 27. listopada 2017. godine donio je Nacionalnu strategiju razvojne suradnje Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2021. godine, jednu od ključnih sastavnica i važnih instrumenata vanjske politike. Cilj međunarodne razvojne politike je između ostalog i pomoć državama u preuzimanju odgovornosti za vlastiti napredak, dok je humanitarna pomoć kratkoročna podrška stanovništvu pogođenom prirodnim nepogodama, tehničko-tehnološkim ili krizama prouzročenima ljudskim djelovanjem, čiji je glavni cilj spašavanje zdravlja i ljudskih života.

Važno je spomenuti da je Republika Hrvatska u Nacionalnu strategiju za južno i istočno susjedstvo uključila Ukrajinu kao programsku državu. U Nacionalnoj strategiji razvojne suradnje Republike Hrvatske za razdoblje

● Ministrica Marija Pejčinović Burić primila potpredsjednicu Vlade za europske i euroatlantske integracije Ivanu Klympush-Tsintsadze

od 2017. do 2021. godine za Ukrajinu se navodi sljedeće: Zemljopisni položaj Ukrajinu čini važnim partnerom za suradnju između političkog Istoka i Zapada. Radi se o, za EU značajnoj zemlji u pogledu energetske, političke i sigurnosne stabilnosti, a trenutačna politička, sigurnosna i gospodarska situacija u Ukrajini poznata je Republici Hrvatskoj. Upravo iz tog razloga, Republika Hrvatska, prenoseći vlastita iskustva putem međuinstitucionalne suradnje, već doprinosi, a namjerava i nastaviti sustavno doprinositi umanjenoj posljedica sukoba, posebno kroz prenošenje hrvatskih iskustava u mirnoj reintegraciji, znanja i iskustava u pridruživanju EU, te kroz pružanje humanitarne i razvojne pomoći, uključujući kroz projekte izgradnje institucionalnog i zakonodavnog okvira za upravljanje skrbi o prognanim i izbjeglim osobama, protuminskog djelovanja i humanitarnog razminiranja, psihosocijalne pomoći žrtvama, zaštite kulturnog blaga, obuke liječnika u liječenju posttraumatskog stresa, te resocijalizacije branitelja i druge.

Republika Hrvatska će uz pomoć Nacionalne strategije nastaviti ugrađivati vlastita tranzicijska iskustva u razvojni instrumentarij Europske unije, dok će na globalnoj razini nesebično prenositi iskustva vlastitog razvoja zemljama koje prolaze slične izazove tranzicije. Na taj

način će ponuditi konkretan doprinos razvoju čovječanstva, ali i osnažiti svoj vanjskopolitički položaj te potaknuti vlastiti gospodarski razvoj i unaprijediti vlastitu sigurnost. Pristupanjem Europskoj uniji Republika Hrvatska je utvrdila svoj položaj u međunarodnoj zajednici te je gospodarskim razvojem prerasla iz primateljice u isključivu davateljicu razvojne suradnje i humanitarne pomoći. Spomenutim strateškim i zakonodavnim aktima utvrđena je kvalitetna i sveobuhvatna podloga za stvaranje, razvijanje i promicanje međunarodne razvojne politike, ali i međunarodno pozicioniranje kao razmjerno malog, ali osobitog i usmjerenog donatora partnera.

Za prethodni, 53. broj ukrajinskog časopisa "Vjesnik" napisane su aktivnosti hrvatsko-ukrajinske suradnje koje su se događale u siječnju i veljači 2018. godine, a u ovom, 54. broju "Vjesnika" nastavljamo s navođenjem aktivnosti koje su se događale u ožujku i travnju 2018. godine.

Ministri Republike Hrvatske u radnoj posjeti Ukrajini

Ministar Marko Pavić u radnom posjetu Ukrajini

Na poziv ministra socijalne politike Ukrajine Andrija Reve u Ukrajini je u ponedjeljak 19. i utorak 20. ožujka boravio ministar rada i mirovinskog sustava

Republike Hrvatske Marko Pavić. U okviru radnog posjeta svečano je potpisan Memorandum o suradnji između Ministarstva rada i mirovinskog sustava Republike Hrvatske i Ministarstva socijalne politike Ukrajine na području rada i socijalne politike. Potpisivanju Memoranduma prethodio je bilateralni sastanak ministara s izaslanstvima, tijekom kojeg su razmatrali trendove na tržištu rada i mjere za zapošljavanje, te mogućnosti suradnje. Ministar Pavić je u sjedištu Vlade primio predsjednik Vlade Ukrajine Volodimir Grojsman, te se tom prigodom razgovaralo o suradnji između Hrvatske i Ukrajine na području rada, zapošljavanja i socijalne pomoći, te njihovom daljnjem razvoju. Ministar Pavić je tijekom posjeta obišao i Kijevski gradski centar za zapošljavanje i Centar socijalnih službi te se u Veleposlanstvu sastao s predstavnicima tvrtki Dalekovod i Croscos i lektorom hrvatskog jezika na Sveučilištu Taras Ševčenko. U stalnoj pratnji ministra bio je veleposlanik Tomislav Vidošević. Napominjemo da je u svim razgovorima istaknut značaj i uloga Radne skupine za suradnju RH i Ukrajine, a čiji je prijenos hrvatskih iskustava na području mirne reintegracije, pružanje pomoći i olakšavanje tijeka pridruživanja EU, te platforma za jačanje ukupnih bilateralnih odnosa: gospodarskih, kulturnih i znanstveno-istraživačkih.

Ministar Tomislav Čorić u radnom posjetu Ukrajini

Ministar zaštite okoliša i energetike Republike Hrvatske Tomislav Čorić boravio je u radnom posjetu Ukrajini, Kijevu, u ponedjeljak 26. i u utorak 27. ožujka. U sjedištu ukrajinske Vlade ministar Čorić primio je prvi potpredsjednik, ministar gospodarskog razvoja i trgovine Ukrajine Stepan Kubiv. Tom prigodom je ministar obišao i dvije izložbe u zgradi Vlade pod nazivom „100 dostignuća Ukrajine“ i „Tri glodomora u Ukrajini“. Ministar Čorić se također sastao i s ministrom ekologije i prirodnih resursa Ukrajine Ostopom Semerakom, zamjenicom ministra energetike i rudarstva Natalijom Bojko, te predsjednikom uprave Naftagaza Andrijem Koboljevom. Tijekom svih razgovora potvrđeni su iznimno dobri bilateralni odnosi, istaknut značaj i uloga Radne skupine za suradnju RH i Ukrajine, a posebno se razgovaralo i o pripremama za zajedničku sjednicu Povjerenstva za gospodarsku suradnju koja će se održati 16. travnja u Zagrebu. Na svim sastancima uz ministra su sudjelovali i predsjednica uprave Agencije za ugljikovodike Barbara Dorić i veleposlanik Tomislav Vidošević koji je bio u stalnoj pratnji ministra tijekom radnog posjeta.

Ivana Klympush-Tsintsadze, pot-

● Ministar Tomislav Čorić u radnoj posjeti Ukrajini

● Председник Владе Андреј Пленковић с потпредседницом Владе Украјине

председница Владе Украјине за европске и евроатлантске интеграције у радној посјети Хрватској

Прва сједница Заједничког повјеренства за господарску сарадњу између Владе Републике Хрватске и Владе Украјине

У Загребу је 16. травња 2018. године одржана 1. сједница Заједничког повјеренства за господарску сарадњу између Владе Републике Хрватске и Владе Украјине. Заједничким повјеренством предсједале су др. sc. Martina Dalić, потпредседница Владе и министrica gospodarstva, poduzetništva i obrta Републике Хрватске те Ivanna Klymush-Tsintsadze, потпредседница Владе за европске и евроатлантске интеграције Украјине. Хрватско изасланство састојало се од представника Министарства gospodarstva, poduzetništva i obrta, Министарства ванjsких и европских послова, Министарства заштите околиша и енергетике, Министарства мора, prometa i infrastrukture, Министарства рада и mirovinског sustava, Министарства poljoprivrede, Министарства znanosti i obrazovanja, Министарства turizma, Središnjeg државног уреда за спорт, FINA-e, Државног завода за мјерителjство, Хрватске господарске коморе, као и представника tvrtki из енергетског сектора.

Прilikом засједанја Заједничког повјеренства, двије стране су размijenиле информације о перспективима билатералне господарске сарадње, а посебно су обрађена подручја индустрије, poduzetništva i obrta, енергетике, prometa, рада, poljoprivrede, obrazovanja, znanosti i tehnologije, mladih i sporta, turizma, мјерителjства, међукоморске сарадње те подручја преношења знанја.

По завршетку засједанја потпредседница Владе RH др. sc. Dalić и потпредседница Владе Украјине Klymush-Tsintsadze потписале су Протокол засједанја Заједничког повјеренства за господарску сарадњу између Владе Републике Хрватске и Владе Украјине.

У оквиру засједанја Заједничког

повјеренства потписани су и Memorandum о suglasnosti између Министарства заштите околиша и енергетике Републике Хрватске и Државне агенције за енергетску učinkovitost и очување енергије Украјине о сарадњи у подручјима енергетске učinkovitosti, obnovljive енергије и alternativnih goriva те Sporazum о сарадњи између Хрватског завода за запошљавање и Државног завода за запошљавање Украјине.

Председник Владе Републике Хрватске Andrej Plenković састао се у Банским дворима с потпредседницом Владе Украјине за европске и евроатлантске интеграције Ivannom Klymush-Tsintsadze.

Уз председника Владе била је потпредседница Владе и министrica gospodarstva, poduzetništva i obrta Martina Dalić, државна tajnica у Министарству ванjsких и европских послова Здравка Bušić те државни tajnik у Министарству обране Tomislav Ivić.

Разговарали су о стању у Украјини, као и реформским напорима украјинске Владе у контексту њихових европских и евроатлантских амбиција. Председник Владе Plenković изразио је подршку реформам и provedbi европске агенде, као и задовољство досадашњим активностима Радне skupине за сарадњу Републике Хрватске и Украјине.

Разговарало се и о господарској сарадњи двију zemalja с посебним naglaskom на пројект изградње LNG терминала на Krku. Једна од тема разговора било је и skorašnje hrvatsko predsjedanje Vijećem Europe.

Потпредседник Сабора Жељко Реинер примио потпредседницу Владе Украјине Ивану Климпш-Тсинсадзе

Потпредседник Хрватскога сабора akademik Жељко Reiner састао се у ponedjeljak с потпредседницом Владе Украјине за европске и евроатлантске интеграције Ivannom Klymush-Tsintsadze. Сastankу је nazočila и водитељica Међупарламентарне skupине пријатељства Хрватска-Украјина Marijana Balić.

Хрватска и Украјина имају традиционално добре и пријатељске односе, no nismo iskoristili sve mogućnosti на подручју господарске сарадње, казао је на почетку састанка потпредседник Reiner. Dodao је како су и односи двaju парламената врло интензивни, као и разmjena посјета на високој razini што zasigurno daje dodatni poticaj за интензивирање сарадње на свим осталим подручјима. Reiner је ponovio да ће Хрватска и nadalje nastaviti pružati подршку Украјини у њеним настојањима за мирном reintegracijom okupiranoga područja. Потпредседница Владе Klymush-Tsintsadze pozdravila је рад заједничке hrvatsko-ukrajinske радне skupине којој је cilj prenijeti Украјини hrvatska iskustva у процесу mirne интеграције trenutno okupiranог teritorija у уставноправни poredak Украјине. Govoreći о господарским odnosima, Klymush-Tsintsadze изразила је подршку Украјине иницијативи „triju mora“ те изградњи LNG терминала на Krku, као важном корaku у стварању енергетске stabilnosti у Европи. Sugovornici су naglasili važnost daljњeg jačanja političког dijaloga Хрватске и Украјине на свим razinama, како на bilateralној, тако и у оквиру европских институција попут Vijeća Europe. За Украјину је такођер значајна razmjena mišljenja о hrvatskim iskustvima у процесу prilagodbe домаћег законодавства у предпоступним pregovorima за punopravno članstvo у ЕУ, naglasila је потпредседница украјинске Владе те у том контексту predložila uspostavljanje чvršће сарадње двaju парламентарних одбора за законодавство.

Министrica Пејчиновић Бuriћ примала је потпредседницу Владе за европске и евроатлантске интеграције Украјине Ивану Климпш-Тсинсадзе

Потпредседница Владе и министrica ванjsких и европских послова Marija Pejčinović Burić примала је у utorak, 17. травња 2018. године потпредседницу Владе за европске и евроатлантске интеграције Украјине Ivannu Klymush-Tsintsadze.

У разговору су потврђени добри билатерални односи те је istaknuto интензивирање сарадње у proteklom razdoblju, посебно у подручјима gospodarstva, рада и енергетике. У том контексту министrica Пејчиновић Бuriћ посебно је позdravila одржавање 1. сједнице Међувладине комисије за господарску сарадњу.

Изражено је задовољство активностима Радне skupине за сарадњу Републике Хрватске и Украјине. Министrica Пејчиновић Бuriћ је такођер изразила подршку реформам које provodi украјинска Vlada у оквиру европске агенде.

Одабрао и priredio Slavko Burda

II. međunarodni flash mob "Global Shevchenko"

Drugi međunarodni projekt - flash mob "Global Shevchenko" trajao je do 9. ožujka 2018. godine odnosno do Dana rođenja istaknutog ukrajinskog pisca, umjetnika i društveno-političkog djelatnika Tarasa Ševčenka. Cilj flash moba je bio obilježiti spomen na velikog Kobzara te pokazati izgrađene njegove spomenike po cijelome svijetu. U Ukrajini i svijetu izgrađeno je 1385 spomenika Tarasu Ševčenku, od toga 1256 u Ukrajini, a 129 van granica Ukrajine u 34 zemalja. To je najveći broj podignutih spomenika jednom kulturnom djelatniku. Flash mob "Global Shevchenko" organiziraju društvene organizacije "Ukrainians" i "Bat'kivščyna Moloda" ("Domovinska mladež"). U 2018. godini partner flash mobu je Međunarodni projekt - natjecanje "Taras Ševchenko objedinjuje narode". U 2017. u flash mob "Global Shevchenko" pristupilo je preko 3500 sudionika iz 27 zemalja svijeta i iz 173 naseljenih mjesta u Ukrajini. U isto vrijeme bila je čitana poezija Ševčenka 9 ožujka u Kijevu, Zagrebu, Rizi, Tbilisiju, Pragu, Odesi, Harkivu i drugim gradovima.

Ove godine u Zagrebu je 7. ožujka kod spomenika Tarasu Ševčenku održan središnji Zagrebački flash mob "Global Shevchenko", a prije toga su u Zagrebu sukladno pravilima međunarodnog projekta odaslane slike i poruke putem Facebooka sa još dva održana flash moba - prvi iz prostorija UKPD "Kobzar" - Zagreb i drugi od studenata i Kluba ukrajinistike sa Katedre za ukrajinski jezik i književnost Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

U jutarnjim satima, 7. ožujka 2018. godine kod spomenika Tarasu Ševčenku u Zagrebu, djelatnici Veleposlanstva Ukrajine u RH, predstavnici ukrajinskih udruga i ustanova iz Zagreba te studenti Ukrajinistike položili su cvijeće i odali počast velikanu Ukrajine, velikom Kobzaru - Tarasu Ševčenku. Nakon svečanog polaganja cvijeća svim nazočnima se prigodnim riječima obratio otpravnik poslova Ukrajine u RH, Jaroslav Simonov. On je istaknuo značaj Tarasa Ševčenka kao utemeljitelja novije ukrajinske književnosti i jezika, dobrog slikara, romanopisca i nadasve velikoga pjesnika.

Taras Ševchenko je u svojim djelima jasno izrazio tadašnje nacionalne i socijalne težnje ukrajinskoga naroda te je skladno sjedinio osebnosti nacionalne tradicije i kulture s općeljudskim idealima. Zbog svega toga kao i zbog novih umjetničkih vrijednosti kojima je obogatio ukrajinsku poeziju, Taras Ševchenko je imao golem ugled i utjecaj na svoje suvremenike kao i na sve generacije kasnijih ukrajinskih stvaratelja. Taj utjecaj osjećamo i danas i on nije samo književni nego i društveno-politički. O značaju Tarasa Ševčenka u dijaspori i Ukrajini te o izgradnji spomenika u Zagrebu govorili su Boris Graljuk i Viktor Filić. Oni su još jednom uputili zahvalu za sudjelovanje u izgradnji spomenika Organizacijskom odboru, Gradu Zagrebu, Veleposlanstvu Ukrajine u RH, pojedincima, obiteljima, udrugama i članovima Ukrajinske zajednice RH kao i svim drugim donatorima i sponzorima ovog lijepog izgrađenog spomenika velikom Kobzaru u Zagrebu. Upućene su i riječi zahvale autoru spomenika, mladom ukrajinskom kiparu iz Kyjiva, Konstantinu Dobranjskom. O II. međunarodnom projektu ili flash mobu "Global Shevchenko" govorio je Slavko Burda. On je ujedno pozvao sve nazočne na "Večer Tarasa Ševčenka" 22. ožujka u prostorijama UKPD "Kobzar" u Zagrebu.

Na kraju svečanosti kod spomenika Ševčenku izveden je i kratak kulturno-umjetnički program. Marija Maleško i Kristijan Zuzija pročitale su poeziju Ševčenka. Napravljena je zajednička fotografija svih sudionika koja će biti poslana za sudjelovanje na II. međunarodnom projektu - flash mobu "Global Shevchenko".

Slavko Burda

Središnja manifestacija Ukrajinaca RH održat će se u lipnju u Vukovaru

11. središnja manifestacija Ukrajinaca u Hrvatskoj "Dani ukrajinske kulture" planira se ove godine održati u Vukovaru u posljednjem tjednu lipnja u organizaciji Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske i Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva "Ivan Franko" Vukovar.

Cilj manifestacije je očuvanje, njegovanje, prezentacija i popularizacija ukrajinskog jezika i kulture kroz dramske predstave, izdavaštvo, ukrajinske pjesme, ples, narodnu kuhinju, narodnu

nošnju, rukotvorine, naivnu umjetnost i sve ostale svojstvenosti ukrajinskog naroda koji na prostorima Hrvatske živi već više od jednog stoljeća. Osim toga, ovim programom se nastoji upoznati i ostale mještane sa bogatstvom ukrajinske kulture i utjecati na poboljšanje razine razumijevanja i kvalitete zajedničkog života doprinoseći razvoju stupnja multikulturalnosti sredine u kojoj živimo.

U okviru manifestacije, u subotu 23. lipnja 2018. godine u Domu kulture Petrovci gostovat će dramska skupina KPD "Karpati" iz Vrbasa s komedijom u jednom činu "Prvi izlazak", autora Stepana Vasylyčenko u režiji Vasilja Dacešina, te Dječja skupina ukrajinskog narodnog stvaralaštva "Sonečko" iz UKPD "Ivan Franko" Vukovar s učenicima koji izučavaju Ukrajinski jezik i kulturu po Modelu C u OŠ Antuna Bauera s predstavom pod ravnanjem prof. Tetjane Kočnjeve.

Prigodom 10 godina djelovanja Ukrajinske zajednice RH i jubilarnog izdanja - 50. broja Vjesnika ukrajinske zajednice u Hrvatskoj, bit će izloženi svi dosadašnji primjerci tog glasila ukrajinske nacionalne manjine.

Tijekom tjedna, na književnoj večeri u Gradskoj knjižnici Vukovar planirane su promocije knjiga u nakladništvu Ukrajinske zajednice RH "Felix Austria" autorice Sofije Andruhovyč i "Sjećanja" Grigorija Bordukala.

Planirane su i prezentacije ukrajinske narodne kuhinje, izložbe rukotvorina te

promocija audio CD - prvijenca zbora UKPD "Ivan Franko" Vukovar prigodom 15 godina rada.

Kulminacija manifestacije je u poslijepodnevnim satima u subotu, 30. lipnja kada od Hrvatskog doma Vukovar kreće svečana povorka svih sudionika u ukrajinskim nošnjama, kroz gradsku jezgru do središnjeg gradskog trga. Položiti će se vijenac u spomen žrtvama za slobodu Hrvatske i žrtvama rata u Ukrajini kod Spomen križa na ušću Vuke u Dunav. Nakon toga, u Hrvatskom domu Vukovar održat će se koncert amaterskog kulturno-umjetničkog stvaralaštva u kojem sudjeluje desetak ukrajinskih udruga iz Hrvatske, gostujući ukrajinski ansambli iz Srbije, Bosne a na oduševljenje publike i ansambl iz Ukrajine.

Po završetku programa manifestacije gostujuće sudionike programa zabavljat će bend "Zabava" iz Kule uz potporu Vijeća ukrajinske nacionalne manjine grada Vukovara i Predstavnik ukrajinske nacionalne manjine Vukovarsko-srijemske županije.

Manifestacija se održava pod pokroviteljstvom Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske i Grada Vukovara, u suradnji s ustanovama u kulturi, Hrvatskim domom i Gradskom knjižnicom Vukovar, uz medijsko pokroviteljstvo lokalnih radio stanica - Hrvatskog radija Vukovar i Radija Dunav.

Marija Semenjuk Simeunović

O Ukrajinacima u Hrvatskoj i djelovanju Ukrajinske zajednice RH

Doseljavanje Ukrajinaca na područje Hrvatske

Ukrajinci se na prostor Hrvatske doseljavaju krajem 19. i početkom 20. stoljeća iz tadašnje Halyčyny; područja zapadne Ukrajine te Zakarpatja i sjeverne Bukovine. Iz navedenih oblasti Ukrajinici su se nakon Berlinskog kongresa (1878.), kada je Bosna i Hercegovina pripojena Austro-Ugarskoj monarhiji, naseljavali na područje sjeverozapadne Bosne (Banja Luka, Prijedor, Prnjavor), srednje i zapadne Slavonije. 1894. godine iz područja Halyčyny i Lemkivčyny doselili su Ukrajinici u Lipovljane, Novu Subocku, Novsku i Kutinu. U isto vrijeme veća skupina ekonomskih migranata Ukrajinaca krenula je u Bosnu, ali se zbog izbijanja epidemije kuge u Bosni zaustavila i nastanila u srednjoj Slavoniji na prostoru današnje Brodsko-posavske županije (Slavonski Brod, Kaniža, Šume-

će, Sibinj). 1898. godine iz Halyčyny doselila je velika skupina Ukrajinca na područje oko Prnjavora.

Nakon II. svjetskog rata velika skupina Ukrajinaca napustila je prostore nekadašnje Jugoslavije i nastanila Australiju i Kanadu, dok su se u isto vrijeme Ukrajinici iz pasivnijih krajeva sjeverozapadne Bosne nastanili u manjim i većim industrijskim gradovima Hrvatske: Vukovaru, Slavonskom Brodu, Puli, Rijeci, Šibeniku, Dubrovniku i Zagrebu te selima zapadne, srednje i istočne Slavonije (Petrovci), zapadnom Srijemu, kao i prostoru današnje Vojvodine (Bačka i Srijem). Novije ekonomske migracije naseljavaju Dalmaciju. Naseljavanjem Ukrajinaca na tim područjima tijekom godina osnovane su brojne udruge i institucije. Prva ukrajinska organizacija "Prosvita" osnovana je 1922. godine u Zagrebu, koja je imala filijale u Hrvatskoj, Bosni i Srbiji. Danas u Hrvat-

skoj imamo: UKPD "Kobzar" Zagreb, Društvo za ukrajinsku kulturu Zagreb, Ukrajinsku zajednicu Grada Zagreba, Hrvatsko-ukrajinsko društvo u Zagrebu i Lipiku, HORUS, UKPD "Ukrajina" Slavonski Brod, UKPD "Andrij Pelih" Šumeće, UKPD "Taras Ševčenko" Kaniža, KPDU "Karpati" Lipovljani, UKPD "Ivan Franko" Vukovar, UKPD "Lesja Ukrajinka" Osijek, UKPD "Dnipro" Rijeka, UKPD "Cvit" Split, zatim Središnju knjižnicu Rusina i Ukrajinaca u Zagrebu, Katedru za ukrajinski jezik i književnost pri Filozofskom fakultetu u Zagrebu i Veleposlanstvo Ukrajine u Republici Hrvatskoj, otvoreno u Zagrebu 1995. godine. Od 1968. godine Ukrajinici su svoje kulturno-prosvjetne aktivnosti provodili kroz krovnu organizaciju Saveza Rusina i Ukrajinaca, a od 2008. godine, većina ukrajinskih udruga u Hrvatskoj uključila se u sastav krovne organizacije - Ukrajinsku zajednicu

Republike Hrvatske koja ove godine obilježava 10. obljetnicu svoga rada.

Ukrajinska zajednica RH i djelovanje

Sukladno statutu Ukrajinska zajednica Republike Hrvatske ima za cilj okupljati i organizirati pripadnike ukrajinske nacionalne manjine, kako bi čuvali, razvijali i promicali nacionalni i kulturni identitet, te promicali integraciju u društvo, na dobrobit, kako nacionalne manjine, tako i svekolikog razvitka Republike Hrvatske.

Ona skrbi o poštivanju i ostvarivanju ljudskih, građanskih i prava nacionalnih manjina, promiče i razvija duh međusobne suradnje većinskog hrvatskog naroda i pripadnika nacionalnih manjina, ostvaruje suradnju s državnim i lokalnim vlastima u Republici Hrvatskoj, kao i međunarodnu surad-

nju s udrugama, organizacijama, tijelima i ustanovama u zemlji matičnog naroda Ukrajini te zemljama Europe i svijeta u kojima žive i organizirano djeluju Ukrajinci.

Skrbi, uz postojeće državne ustanove, o razvoju specifičnih oblika školstva, podržavajući izučavanje ukrajinskog jezika i kulture po Modelu C pri osnovnim školama (OŠ Antuna Bauera Vukovar PŠ Petrovci, OŠ Antuna Matije Reljkovića Bebrina, PŠ Kaniža i PŠ Šumeće, OŠ Josipa Kozarca Lipovljani te OŠ Kašina) te organizira ljetne škole za ukrajinski jezik i kulturu za onu djecu koja nemaju uvjeta izučavati materinski jezik pri osnovnoj ili srednjoj školi.

Zajednica promiče, podržava i provodi informativnu i izdavačku djelatnost te skrbi o informiranju javnosti

o životu i radu nacionalnih manjina putem manjinskog glasila "Vjesnik ukrajinske zajednice u Hrvatskoj" (ukr. Вісник української громади в Хорватії). Prosvita je izdavala prvi časopis "Visnyk". Drugo glasilo Ukrajinaca je bilo "Ridne slovo". Pored toga izlazio je i časopis "Dumka", a nakon 2. svjetskog rata "Nova dumka", "Vjenčić" i godišnjak "Dumki z Dunaju". Ukrajinci Hrvatske u tijeku više od jednog stoljeća od kada su na prostoru Hrvatske, napisali su i izdali na ukrajinskom i/ili hrvatskom jeziku više od stotinu knjiga. Radio-emisije na ukrajinskom jeziku emitirale su se na radio-postajama u Vukovaru, Slavonskom Brodu i Zagrebu. Danas ih, na žalost, više nema.

Očuvanje identiteta

Ukrajinci su bili aktivni sudionici I. i II. svjetskog rata. Također, dali su svoj veliki doprinos u obrani Republike Hrvatske u Domovinskom ratu 1991. godine. Na grobljima diljem Hrvatske križevi nad grobovima svjedoci su njihovog života na ovim prostorima i pogibelji za bolju budućnost svojih potomaka.

O životu Ukrajinaca na ovim prostorima kao i o povezanosti dviju zemalja - Ukrajine i Hrvatske svjedoče i brojni toponimi, te nazivi ulica. Tako u Zagrebu i Vukovaru imamo Ukrajin-sku ulicu.

Posebni ponos za ukrajinsku manjinu u Hrvatskoj predstavlja spomenik velikom ukrajinskom pjesniku Ivanu Franku u Lipiku, prvi u državama jugoistočne Europe svečano otvoren 2011. godine; zatim spomenik velikanu ukrajinske kulture, pjesniku Tarasu Ševčenku svečano otvoren u Zagrebu 2015. godine te u Lipovljanima bista Tarasa Ševčenka, postavljena 2017. godine. Postoje i dvije spomen-ploče, jedna u Slavonskom Brodu "100 godina doseljenja Ukrajinaca u Hrvatsku", a druga je ploča u Zagrebu "80 godina Prosvite" kao i spomen-kamen prijateljstva ukrajinskoga i hrvatskoga naroda. Biste Tarasa Ševčenka nalaze se na Katedri ukrainistike i u prostorijama UKPD "Kobzar" u Zagrebu. Također, značajan objekt u izgradnji je i Ukrajinski dom u Vukovaru koji se gradi s vizijom da okuplja Ukrajince iz Hrvatske, Bosne i Srbije.

Veliku ulogu u očuvanju vjerskog, kulturnog i nacionalnog identiteta Ukrajinaca imala je Grkokatolička crkva. Ubrzo nakon doseljenja u novonaseljenim sredinama pa tako i u

Hrvatskoj, Ukrajinci su prvo gradili svoje crkve, a uskoro je u svakom naselju otvarana ukrajinska škola ili kulturno-prosvjetno društvo. Ukrajinci su kršćani, uglavnom grkokatolici ili katolici istočnog obreda, a neznatan broj i pravoslavne vjeroispovijesti. Do 1924. godine Ukrajinci u Bosni su imali svoju Apostolsku administraturu i direktno pripadali pod Rim, a osnivanjem Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca od 1924. godine nalaze se u sklopu Križevačke eparhije. Grkokatoličke crkve - župe, skoro su u svim mjestima gdje živi veći broj Ukrajinaca.

Prepoznatljivost u odjeći, plesu i pjesmi

Ono po čemu možemo istaknuti prepoznatljivost Ukrajinaca u Hrvatskoj i svijetu, izuzev znanstvenih, sportskih i drugih dostignuća su: jezik, narodna nošnja, vez, pjesma i ples, narodna kuhinja i pisanice (oslikavanje uskršnjih jaja).

Ukrajinski jezik je po broju govornika drugi slavenski jezik. Njime se zna koristi oko 60 milijuna ljudi u svijetu.

Istraživanja iz 1934. godine u Parizu su predstavila ukrajinski jezik kao drugi najljepši jezik u svijetu prema njegovoj melodičnosti, odmah iza talijanskog jezika. Kada su u pitanju njegova fonetika, vokabular, frazeologija i znanstvena struktura, spada u treći najljepši jezik na svijetu, odmah iza francuskog i perzijskog jezika.

Ukrajinska narodna nošnja formirala se tijekom stoljeća i podređena je klimatskim uvjetima i potrebama naroda. Seljani su se odijevali jednostavno: vezena košulja (vyšyvanka), suknja za žene, hlače za muškarce i jednostavna obuća. Svečana odjeća koja se oblačila za blagdane i druge svečane prigode bila je raznobojna i raznolika. Ženska odjeća sastojala se od vezene košulje i nešivane odjeće: pregača ogrtača koji su se samo vezali oko struka što je tek od 19. stoljeća preraslo u suknje. U pro hladno doba godine nosili su se prslučići (kyptar) i korzeti. Karakterna nota ukrajinskih djevojačkih pokrivala za glavu sastojala se u tome što je vrh glave uvijek bio otkriven tako da su

uglavnom nalikovali na vjenčiće. Djevojke su plele kosu motajući je oko glave, ukrašavajući trakicama i cvijećem.

Muška narodna nošnja sastojala se od vezene košulje koja se umetala u široke ili uske hlače, prsluk i pojas. Pojas je najvažniji element muške i ženske nošnje. Muškarci su jednobojne pojaseve vezali naprijed, a žene su imale višebojne pojaseve koje su vezale tako da kraj pojasa visi otraga. Pojasevi su uglavnom bili pleteni, a u Karpatskim predjelima Ukrajine pretežno od kože i jako su dugi, što omogućava motanje oko struka nekoliko puta, te je i danas karakteristika scenskih kostima.

Karakterističan ukras ukrajinske narodne nošnje je vez. U svakoj regiji Ukrajine bila je posebna tehnika veza i određena karakteristična boja. Detalji uzorka ukrajinskog veza su davni simboli: drvo života - simbol besmrtnosti; ovnovi rogovi - simbol kretanja sunca, sreća; par ptica (golubovi, pijetlovi, orlovi) - simbol ljubavi itd.

Vez je bio sastavni dio i ručnika,

predstavljajući simbol materijalne kulture Slavena i dio je tradicionalnih obreda i brojnih svakodnevnih potreba. Npr. ručnikom su se ukrašavale ikone, dočekivalo goste s kruhom i solju na vezenom ručniku, simbolizirao je pristanak zaručnice na udaju, u svadbama itd. Skladni sistem kompozicije različitih elemenata, znakova, simbola stvara energetska sliku koju je danas teško razumjeti. Povjesničari navode kako se nekada vezene ručnike moglo čitati poput knjige. Opjevani su u brojnim pjesmama, simbolički vezani za obitelj i majčinsku ljubav.

Plesovi su značajan dio nacionalne baštine. Raspoznajemo tri skupine narodnog plesa: kola (npr. "Oj, u polji žyto", "Oj, hilja", "Kovalj" "Poduščka"...), plesove koje prikazuju određene povijesne događaje (npr. "Kožak", "Poljka", "Tropotjanka", "Hersonskij hopak") i one tematske koji nose neku priču (npr. "Povzunec", "Ukrajinskij vesiljni", "Čabani...") U svijetu je najpoznatiji i najizvođeniji ples "Hopak", koji se smatra nacionalnim plesom Ukrajine.

Ukrajinske pisanice i narodna kuhinja

Uzorci veza na ručnicima i košuljama u potpunosti su isti kao uzorci koji su se koristili prilikom oslikavanja uskrasnih jaja - pisanicama, krašankama, drapankama (naziv ovisi o tehnici oslikavanja jaja). Pisanica je dekorativno jaje sa tradicionalnim simbolima koji su nacrtani uz pomoć voska i boja. Bile su predmet kulta i obožavanja. Piskanarstvom su se bavile djevojke i žene. Nekada su se uzorci na jaje nanosili gušćim perom, a danas posebnim instrumentom za bojanje (pysachok). U oslikavanju su prevladavale crvena, crna i žuta boja. U gradu Kolomyja u Ivano-Frankivskoj oblasti u Ukrajini

nalazi se jedinstveni na svijetu Muzej pisanica.

Poput jezika, književnosti, umjetnosti tako je i kuhinja kulturna baština ukrajinskog naroda, koju ne treba zaboraviti nego se njome dičiti. Stvarana je tijekom stoljeća i odražava ne samo povijesni razvoj ukrajinskog naroda, njegove običaje i okuse, nego i socijalne uvjete, prirodne i klimatske osobitosti u kojima je boravio ukrajinski narod tijekom povijesti. Među glavna jela ukrajinske kuhinje ubrajaju se boršč, pržena i dinstana svinjetina, teletina, perad i riba, jela od brašna poput varenykiv (koje u Hrvatskoj zovu piroge), palačinke, mlinci, klocke (kukuruzna krupica i griz), valjuške i salo (slanina), hrečka (heljdina kaša), holo-dec ili kako su ga u narodu zvali drahlji (hladetina), holubci (sarma od heljde, mesa, krumpira i kukuruzne krupice).

Život danas i budućnost

Svoju kulturu, znanja i tradiciju mi-

granti su iz Ukrajine raznosili po svijetu pa tako i naši preci koji su došli u Hrvatsku. Svoj jezik i tradiciju kroz pjesme, ples i narodnu kuhinju ukrajinska zajednica predstavlja svake godine na brojnim manifestacijama u svim sredinama u kojima organizirano djeluju ukrajinske udruge te organiziraju Središnju manifestaciju Ukrajinaca Republike Hrvatske koja se održava svake godine u drugom mjestu gdje u većoj zastupljenosti žive pripadnici ukrajinske nacionalne manjine.

Uz Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske koji se bavi cjelovitom manjinskom problematikom u okviru Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina u Hrvatskoj i svih ostalih zakona koji se tiču nacionalnih manjina, Ukrajinci imaju i tijela koja vode brigu o zaštiti interesa isključivo svoje manjinske zajednice - Vijeća i predstavnike ukrajinske nacionalne manjine na gradskim, općinskim i županijskim razinama. Saborskog zastupnika iz redova svoje nacionalne manjine imali su u 4. sazivu Vlade RH, a danas ih u Hrvatskom saboru zastupa predstavnik romske nacionalne manjine.

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine u Hrvatskoj živi 1878 deklariranih Ukrajinaca. Iako ne brojna, jedna je od najstarijih ukrajinskih dijaspora u svijetu. Unatoč progresivnoj asimilaciji i novoj velikoj migraciji stanovništva prema zemljama EU, imaju pozitivnu viziju budućnosti svoje manjinske zajednice te očekuju povećanu zainteresiranost za učenje ukrajinskog jezika kao potrebitog, zbog očekivanog ulaska Ukrajine u sastav EU i većeg dolaska Ukrajinaca na ove prostore.

Marija Semenjuk Simeunović

Studenti Ukrajinistike obilježili "Dan Tarasa Ševčenka"

Svake godine početkom ožujka, na Katedri za ukrajinski jezik i književnost Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu studenti ukrajinskog jezika i književnosti obilježavaju godišnjicu Tarasa Ševčenka. To je već ustaljena tradicija koja se podudara s nastavom ukrajinistike. Tradicionalno, središnje obilježavanje je predavanje iz ukrajinske književnosti na drugoj godini, kada studenti, poslije semestra o ukrajinskom baroku, slušaju predavanja iz ukrajinskog romantizma kojemu pripada i stvaralaštvo velikoga Kobzara. U sklopu nastave, početkom ožujka, dakle u datume rođenja i smrti velikoga pisca obilježava se "Dan Tarasa Ševčenka".

Ukrajinistika je jedan od dvopredmetnih studija na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, gdje studenti, osim ukrajinskog jezika i književnosti svakodnevno dobivaju nova znanja iz područja različitih društvenih znanosti ali i ostalih europskih jezika. U našoj grupi, osim ukrajinskog, studenti imaju i druge jezike kao što su poljski, njemački, češki, rumunjski i dr. Većina studenata nije

mogla ni sanjati kako će daleko od svojih domova, svoje Slavonije, Dalmacije, Zagorja i drugih krajeva pronaći novi dom skriven među klupama Filozofskog fakulteta. Profesori se svakodnevno trude približiti nam život države čiji jezik učimo. Trude se upoznati nas s njezinom kulturom i običajima kroz zanimljive priče, ali i praktični rad.

Katedra za ukrajinski jezik i književnost prednjači u tome. Ovdje imamo prigodu posjećivati književne večeri, izložbe, sudjelovati na različitim radio-nicama koje organiziraju naši profesori ali i studenti. Mjesec ožujak je mjesec Ševčenka, zato je pod vodstvom profesora Jevgenija Paščenka obilježena godišnjica rođenja velikog pjesnika, slikara i dramatičara koji je u svojim djelima otvoreno govorio o borbi ukrajinskog naroda protiv socijalnog i nacionalnog ugnjetavanja. Iako je umjetnička vrijednost njegovog književnog opusa neupitna, upravo je zbog domoljubne tematike pjesama bio proganjan. O njegovoj sudbini i stvaralaštvu saznali smo slušajući dr.sc. Jevgenija Paščenka. Pro-

fesor nas je isprva upoznao sa životom Tarasa Ševčenka, a zatim nam je, čitajući i analizirajući odabrane pjesme iz zbirke "Kobzar" pobliže dočarao sve ono što je veliki pisac predočavao. Osim o njegovim pjesmama saznali smo nešto više i o njegovom slikarskom opusu kojega ćemo imati priliku ovog proljeća vidjeti uživo.

Kao i svake godine, studenti Ukrajinistike pod vodstvom profesora odlaze u Ukrajinu. Ovogodišnja destinacija je Kijev gdje ćemo, između ostalog, posjetiti Nacionalni muzej Tarasa Ševčenka u kojemu su izložena njegova djela kao i prijevodi na hrvatski jezik, za koje ne sumnjamo da će nas ostaviti bez daha i barem malo dočarati kako je izgledao život ovoga velikana ukrajinske povijesti.

Za nas, studente Ukrajinistike, od posebnog je značaja spoznaja da su upravo u Hrvatskoj prvi prijevodi ukrajinskog pjesnika. Prvi prijevod je objavljen 1863. godine iz pera mladog Augusta Šenoa. Prva knjiga prijevoda je također objavljena u Hrvatskoj, u izdanju Matice hrvatske, u prijevodima Augusta Harambašića, godine 1888. Prije nekoliko godina Matica hrvatska je objavila veći izbor pjesama Ševčenka u prijevodima Antice Menac, a poticaj za to izdanje dao je profesor Paščenko, uz objavljene primjedbe i komentare profesorice Rajise Trostinske. Još uvijek nisu prevedena sva djela velikoga Kobzara. Obilježavanje "Dana Tarasa Ševčenka" na zagrebačkoj Ukrajinistici je istovremeno i poziv za proučavanje i prevođenje pisca. U planovima biblioteke Ucrainiana Croatica, koja nastaje i uz sudjelovanje studenata je i priprema knjige o Ševčenku.

Katarina Rašić

U Lipovljanima održani VIII. susreti dječjih skupina

● Dječja skupina KPD Ukrajinaca "Karpati" - Lipovljani

KUD "Lipa" Lipovljani već osmu godinu organizira susrete dječjih skupina s ciljem prikazivanja dostignuća u kulturi najmlađih naraštaja kako iz Lipovljana, tako i iz drugih mjesta Hrvatske, prijatelja Lipovljana.

Manifestacija je održana 14. travnja 2018. godine u Društvenom domu Li-

povljani pred punom dvoranom gostiju i izvođača programa. Ove godine su na manifestaciji od stranih gostiju nastupili članovi KUD-a "Lipa" iz Semeljaca, članovi KUD-a "Šubić" iz Novske te članovi DND "Osmijeh" iz Rajića. Od lipovljanskih dječjih udruga nastupili su: dječja skupina KUD-a "Lipa" koji

su se predstavili hrvatskim plesovima, a potom i pjevanjem i plesanjem slovačke nacionalne manjine. Pripadnici Osnovne škole Josipa Kozarca Lipovljani prikazali su jako lijep kolaž plesova iz više pokrajina Hrvatske, a plesna skupina KPD Ukrajinaca "Karpati" iz Lipovljana je otplesala dinamični ukrajinski narodni ples te za izvođenje bila gromoglasno nagrađena.

Uvodnu riječ o manifestaciji dala je predsjednica domaćina - KUD-a "Lipa" Lipovljani Marija Biosić te srdačno pozdravila sve izvođače programa i goste, a manifestaciju je otvorila i sa uživanjem pratila zamjenica predsjednika Općine Lipovljani Ljiljana Tomić.

Ivan Semenjuk

Ukrajinski ples za Dan škole “Antun Matija Reljković” Bebrina

Dana 20. travnja 2018. u Bebrini (Brodsko-posavska županija) su proslavljeni Dan općine Bebrina i Dan osnovne škole “Antun Matija Reljković”. Svečanost je počela polaganjem vijenaca na spomen-obilježje ispred zgrade Općine. Nakon polaganja vijenaca, služena je sveta misa u crkvi sv. Marije Magdalene nakon čega su nazočni gosti pozvani na svečanu sjednicu Općinskog vijeća u vijećnici Općine Bebrina. Gosti

su prisustvovali priredbi za Dan škole, na kojoj su sudjelovali učenici od 1. do 8. razreda. Učenici su sa svojim učiteljima priredili zanimljive i zabavne programe na temu “Eko svijet oko nas”.

Kao i svake godine, na priredbi su sudjelovali učenici koji pohađaju nastavu njegovanja Ukrajinskog jezika i kulture pod vodstvom prof. Oksane Martinjuk. Djevojke su predstavile stari ukrajinski narodni ples “Golubica”.

U Ukrajini ima više plesova pod nazivom “Golubica”. Taj ples plešu djevojke i dečki ili samo djevojke. Ples je povezan sa pticom golubicom koja simbolizira ljubav, vjernost i mir. Za ples djevojke su svojim rukama pripremile bijele i crvene vjenčiće kao dio ukrajinske nošnje. Bijele vezene košulje, vjenčići, ritmična glazba i zanimljivi plesni koraci oduševili su publiku.

Andrej Has

У Києві відбудеться другий Бізнес-форум української діаспори

У столиці України 17-18 травня 2018 року відбудеться Другий бізнес-форум української діаспори “Глобальна бізнес-дипломатія: український вимір”. Форум відбудеться в Києві в ТПП під гаслом “Українці світу - для України”.

В ході заходу планується обговорення найбільш актуальних питань економічного розвитку України, реалізації її експортної стратегії, залучення представників діаспори до торговельного та інвестиційного співробітництва.

Програмою Форуму передбачена участь керівників і представників органів державної влади України, неурядових організацій, дипломатичних установ, а також представників українського бізнесу за кордоном.

Також у ТПП запрошують долучитися до організації заходу об'єднання українців за кордоном, зокрема Світовий конгрес українців, Український конгресовий комітет Америки, Конгрес українців Канади, Світовий конгрес українських молодіжних органі-

зацій тощо.

Вартість участі для українських учасників:

1 день – 2000 грн; 2 дні – 3000 грн.

Вартість участі для закордонних учасників:

1 день – \$80 (доларів США); 2 дні – \$120 (доларів США).

Реєстрація учасників заходу здійснюється на сайті ТПП України за посиланням.

З питань стосовно програми заходу звертатись за тел.: +38 (044) 461-98-07 або на електронні адреси: bgn-ier@ucci.org.ua, oas-ier@ucci.org.ua.

Особа, відповідальна за організацію перебування учасників Форуму: Ольга Колесник, тел.: +38 098 927 35 91, e-mail: olga@sputnik.kiev.ua.

Дводенний захід пройде у приміщенні ТППУ за адресою: вул. Велика Житомирська, 33, Київ.

Нагадаємо, минулого року 18-19 травня у Києві вперше пройшов Бізнес-форум української діаспори та закордонних друзів України під гаслом “Українці світу - для України”.

УКРАЇНОФОРМ

OSJEČKA GRKOKATOLIČKA CRKVA

Obredi Velikog tjedna

Obređi Velikog tjedna ili Tjedna muke Gospodnje kod grkokatolika ponešto se razlikuju od onih kakve imaju njihova rimokatolička braća s obzirom na činjenicu da su grkokatolici baštinići istočnog kršćanstva. U Osijeku živi stotinjak grkokatolika, mahom je riječ o Rusinima i Ukrajinčima, a u sklopu samostana časnih sestara bazilijanki u Wilsonovoj ulici 13 nalazi se grkokatolička crkva Krista Kralja. Na Veliki četvrtak u toj je crkvi održana večernja (molitva) s liturgijom sv. Bazilija Velikog. Istoga dana održana je i tzv. jutarnja muke Gospodnje, obred Velikog petka koji se služi na Veliki četvrtak u večernjim satima. Naime, u istočnoj tradiciji idući dan počinjao bi uvečer. Slično i Židovi slave šabat već u

● Vič. Ljubomir Sturko

petak navečer. Između antifona i drugih dijelova jutarnje, grkokatolički župnik o. Ljubomir Sturko čitao je 12 odlomaka iz svih četiriju evanđelja koji se odnose na muku Gospodnju. Obredi Velikog petka uključuju večernju i tzv. Jeruzalemsku jutarnju. U sklopu večernje izlaže se tzv. plaštanica, prikaz na platnu Isusa u grobu. Ta svojevrsna ikona stavlja se na niski

stolić nakon čega prilaze vjernici i ljube rane Isusove. Na Veliki petak nema euharistije, ali ni pričesti, što je jedna od razlika u odnosu na rimokatolike. S početkom u 20 sati održana je i tzv. Jeruzalemska (nadgrobna) jutarnja koja već pripada Velikoj suboti, ali se moli na Veliki petak navečer. Tom prilikom pjevaju se pjesme koje opisuju Isusov pogreb, Isusa koji se nalazi u grobu te veličaju

Isusovu muku i smrt kao žrtvu za ljudske grijehe. Obredi Velike subote počinju danas u Osijeku u 16 sati večernjom i liturgijom sv. Bazilija Velikog. Ta liturgija već ima uskršno obilježje, a svećenik tijekom obreda mijenja pokorničko crveno ruho koje je nosio tijekom Velikog posta (korizme) i odijeva bijelu misnicu.

D. Celing

Glas Slavonije, 31. ožujka, 2018.

“Šarana jaja bojama grada” u Osijeku

Priznanje za najljepši stol pripalo “Lesji Ukrajinki”, poljska Wisla načinila najljepšu pisanicu!

U manifestaciji su sudjelovali predstavnici brojnih nacionalnih manjina s 90 štandova

Mirisno, oku ugodno i vrlo veselo bilo je na Trgu Ante Starčevića ove subote gdje se po 19. godinu zaredom održala manifestacija “Šarana jaja bojama grada”. Trg je “prekrilo” 90 štandova raznih udruga, uglavnom nacionalnih manjina koji su predstavili svoje posebnosti kako u kulinarstvu, odnosno pripremi izvornih, tradicijskih korizmenih jela, slatkih i slanih uskršnih specijaliteta, tako i u izradi raznih predmeta i dakako – pisanica. Neke udruga u ovoj su manifestaciji od samih početaka, a osim udruga iz Osije-

ka, okupili su se ondje i brojni izlagači iz Slavonije i Baranje.

- Ovo je jedna prekrasna tradicija, jer već godinama zajedno sa čak 22 nacionalne manjine u Osijeku slavimo zajednički život, kao i ono što nas je zajednički obilježilo. Veseli me kad vidim da i danas jednako do toga držimo kao ranije kad su o kulturnoj baštini računa vodili naši prethodnici. Odlično je što u tome uživamo svi zajedno i koristim ovu priliku da svim sugrađanima zaželim čestit i blagoslovljen Uskrs, puno zdravlja i veselja u svim obiteljima – poručio je gradonačelnik Vrkić koji je potom obišao štandove i nije se mogao odlučiti koji mu je

najbolji. Priliku za to imao je tročlani žiri u sastavu Grgur Marko Ivanković ispred Muzeja Slavonije, suorganizatorica Rearta Valentina Grubačević te televizijska voditeljica i novinarka Biljana Kovačić. Pred sobom su imali težak zadatak odabrati štand s najljepšim prikazom korizmenih i uskršnih običaja, a ta je čast pripala Ukrajinskom kulturno-prosvjetnom društvu “Lesja Ukrajinka” čiji štand nije samo bio estetski najljepši, već je pokazao izvornost i prikaz baštine na najbolji mogući način. Valjalo je odabrati i najljepšu pisanicu, a nju su pak načinili članovi Poljske kulturne udruge “Wisla”. Članovi pobjednici nisu krili oduševljenje, a priznanje za njihov trud i rad uručio im je gradonačelnik Vrkić.

Nastup plesnih i pjevačkih društava

Stotine posjetitelja koliko ih se okupilo na Trgu zabavljalo je oko 50-ak različitih sudionika. Bili su tu brojni mali i veliki pjevači i plesači, a svojim su plesom pokazali svu raskoš svojih običaja. Među brojnim nastupila je dječja skupina koja je prikazala slovačke običaje na Cvjetnicu, potom SKUD “Sveti Sava”, KUD Čardaš iz Suze i brojni drugi pripadnici različitih manjina. Predstavili su se i osnovnoškolci, među kojima učenici OŠ Svete Ane koji su otpjevali poznatu njemačku pjesmu “Alle Voegel sind schon da”...

Glas Slavonije, 24. ožujka 2018.

“Кольорові писанки фарбами міста” в Осієку

Від 90 великодніх столів, український визнано найкращим!

● Нагороди переможцям вручив мер Осієка Іван Вркіч

● Наймолодші члени УКТП “Тарас Шевченко” - Каніжа

Уже 19-ий рік в місті Осієк напередодні Великодня на центральній площі відбувається маніфестація під назвою “Кольорові писанки фарбами міста”. Маніфестацію організовує керівництво міста, а участь в ній беруть усі національні меншини Осієчко-баранської області, хорватські товариства, деякі школи та дитячі садочки.

Кожного року кількість прикрашених столів збільшується, а цього року їх було 90. “Кольорові” столи були переповнені смачними великодніми пляцками, різноманітними піснями стравами, а найголовнішими прикрасами були, звичайно, писанки.

Представники товариств презентували найрізноманітніші техніки фарбування та прикрашання великодніх писанок. Тут були традиційні, оригінальні та сучасні способи прикрашання пасхальних яєць. Деякі підготували прикрашені писанки на своїх

гуртках та принесли їх уже готові на виставку, а деякі прямо на площі навчали гостей та перехожих фарбувати і прикрашати великодні писанки.

Більшість товариств беруть участь у цій маніфестації від самого початку, тобто уже 19 років. Між ними і Українське культурно-просвітне товариство “Леся Українка” - Осієк. Члени українського товариства з Осієка в останні роки два рази зайняли перше місце за найкращу писанку. Про українські писанки вони потім розповідали для хорватських ЗМІ, неодноразово були запрошені на Радіо Осієк та розповідали про красу українських писанок в ТВ передачі “Доброго ранку, Хорватія”.

Кожного року керівництво міста обирає нових членів журі. Цього року в склад журі були обрані: працівник Музею Славонія Іггур Марко Іванкович, співорганізатор ReArta Валентина Грубачевич та телеведуча і журналіст

Біляна Ковачич. Перед членами журі було нелегке завдання: від 90 прикрашених столів вибрати найкращий.

Завоювати перше місце вдалося Українському культурно-просвітньому товариству “Леся Українка” із Осієка, а найкращу писанку члени журі вибрали на столі польського товариства “Вісла”.

Переможцям за найкраще оформлений стіл, на якому креативно і цікаво представлені національні великодні традиції, та за найкращу писанку нагороди вручив мер Осієка Іван Вркіч.

Велику допомогу українцям з Осієка надають Українські культурно-просвітні товариства “Тарас Шевченко” з Каніжи і “Андрій Пелих” із Шумеча. У прекрасному українському народному вбранні вони беруть участь в культурно-мистецькій програмі. Цього року наймолодші члени УКТП “Тарас Шевченко” з Каніжи виконали таночок “Зустріч весни. Гаївки”, який з ним вивчила Лідія Хас.

До цієї маніфестації члени УКТП “Леся Українка” готуються заздалегідь. У Осієку були проведені креативні майстерні, майстер-класи з виготовлення та малювання писанок. Члени товариства вже мають свою цінну колекцію писанок, якою пишуться. Як і кожного року, велику увагу гості звертали на українські дерев'яні писанки та хотіли їх собі придбати. Весело було в Осієку на площі Анте Старчевіча того дня. Крім українського таночка, звучали пісні на різних мовах, всі разом зустрічали Великдень.

Олеся Мартинюк

● Танцюристи з Каніжи біля українського столу

У Рієці відбулися літературно-музичні вечори

Холодний на погоду березень у Рієці виявився гарячим на події Українського культурно-просвітнього товариства "Дніпро" - Рієка. Відбулися два надзвичайно цікаві літературно-музичні вечори в приміщенні Місцевої ради Козала, що на Волчієвой площі, 2. Восьмого березня 2018 року відбувся вечір, присвячений Міжнародному дню рідної мови та Міжнародному жіночому дню.

національної меншини Приморсько-Горанської області Віктор Камінський подарував усім жінкам приємні подарунки. Присутні на вечорі мали можливість поспілкуватись за чашкою кави з канпками і солодкими делікатесами, які приготувала Марта Мартінчіч зі своїм чоловіком Максиміліаном Мартінчічем. Звучали пісні Мар'яна Гаденка і Анатолія Горчинського. Деякі глядачі підспівували, деякі кружляли в танці під звуки

ня якої відзначала Україна напередодні, читали Оксана Шімчіч (вірш "Доля"), Ольга і Віктор Камінські читали вірші з книги поетеси "Ліна". Ніжно і зворушливо звучала "Пісня про рушник" Андрія Малишка на музику Платона Майборода у виконанні Сергія Кісельова. Ольга Камінська майстерно донесла своїм виконанням настрій пісні "Тихо над річкою", надзвичайно поетичну поезію Спиридона Черкасенка і музику Пе-

Звучали пісні на різних мовах світу, які виконувала народна артистка України Ольга Камінська, чоловіки читали вірші українських поетів, присвячені жінкам. Хореограф Віталій Клок в танці на пісню А. Горчинського "Перша любов" привітав квітами всіх жінок товариства. А представник української

знайомих пісень. Чоловіки подарували жінкам гарний настрій в день 8 Березня. Жінки посміхалися ще й тому, що відчували приближення квітучої весни.

Другий літературно-музичний вечір відбувся 25 березня 2018 року і був присвячений Всесвітньому дню поезії. Вірші Ліни Костенко, день народжен-

тра Батюка. До свята поезії цікаві факти підготувала і розповіла Тамара Мравац. Віталій Клок на свою хореографію танцював "Українське танго", музику і глибоко психологічний текст якого написав Анатолій Горчинський. Аудіофонограмою пісні "Два світи" на слова сучасної поетеси Ганни Чубач і музику Мар'яна Гаденка закінчився концерт і всі члени товариства "Дніпро" зібралися за круглим столом, де обговорювали майбутні активності товариства.

У найближчому часі в Рієці будуть відзначені Всесвітній день вишиванки (17 травня) та Міжнародний конкурс "Українські солоспіви у Рієці" в рамках "III українського фестивалю пісні, музики, танцю і художнього мистецтва", що відбудуться 20 і 21 червня 2018 року.

Після обговорення планів товариства на майбутнє, всі мали можливість пригоститися пляцками, поспілкуватись за чашкою чаю і кави.

Ольга Камінська

Književna večer posvećena Tarasu Ševčenku u Lipovljanima

U sklopu obilježavanja Dana općine Lipovljani, Dana župe sv. Josipa, Dana škole Josipa Kozarca

Simonov, prof. dr. sc. Filozofskog fakulteta u Zagrebu Jevgenij Paščenko, načelnik Općine Lipovljani Nikola Horvat i

i Dana Josipa Kozarca u Lipovljanima, Kulturno-prosvjetno društvo Ukrajinaca „Karpati“ Lipovljani je 15. ožujka 2018. godine održalo književnu večer posvećenu velikanu ukrajinske književnosti Tarasu Ševčenku.

Program je počeo polaganjem cvijeća ispred novootvorenog spomenika Tarasu Ševčenku u Lipovljanima. Cvijeće su svečeno položili otpravnik poslova Veleposlanstva Ukrajine u RH Jaroslav

predsjednik „Karpata“ Ivan Semenjuk.

Nakon fotografranja svih prisutnih ispred spomenika Tarasu Ševčenku, program je nastavljen u prostorijama Karpata pjevanjem pjesama Tarasa Ševčenka u izvedbi pjevačke skupine domaćina. Nakon pjevanja, sve prisutne je pozdravio predsjednik Društva Ivan Semenjuk te se zahvalio za odaziv i doprinos na sjećanje ukrajinskom velikanu. Posebno su pozdravljeni otpravnik poslova Veleposlan-

stva Ukrajine u RH Jaroslav Simonov, izv. prof. Filozofskog fakulteta u Zagrebu dr. sc. Jevgenij Paščenko, načelnik Općine Lipovljani Nikola Horvat, župnik grkokatoličke župe u Lipovljanima o. Igor Fedešen-Grahovac, predsjednik Češke besede Lipovljani Marijan Kadliček te predsjednica Matice Hrvatske ogranak Lipovljani Melita Lenička.

Program je nastavljen recitiranjem djela Tarasa Ševčenka u izvedbi djece koja izučavaju ukrajinski jezik u OŠ Josipa Kozarca Lipovljani, Lene i Luke Repinc, Teodora Fuljatića i Nikoline Letvenčuk, a koje je uvježbala učiteljica ukrajinskog jezika Aleksandra Vračević. Recitirale su i članice pjevačke skupine Karpata Marija Poljak i Ankica Holovčuk.

Po završenom kulturnom programu, otpravnik poslova Veleposlanstva Ukrajine u RH Jaroslav Simonov je govorio o teškom životu Ukrajinaca u vrijeme života Tarasa Ševčenka i njegovoj privrženosti Ukrajini pa i po cijenu svoje slobode i života. Nadovezao se i na današnje stanje u Ukrajini, te zahvalio Republici Hrvatskoj koja podržava Ukrajinu u njezinoj borbi za samostalnost.

Više o životu i životnim prilikama Tarasa Ševčenka govorio je izv. prof. dr. sc. Jevgenij Paščenko čije je izlaganje bilo veoma poučno i interesantno za sve prisutne. Načelnik Općine Nikola Horvat je u svom izlaganju prije svega zahvalio članovima „Karpata“ za njihov doprinos u očuvanju ukrajinskog jezika, kulture i običaja, čime u velikoj mjeri doprinose multietičnosti Lipovljana, po čemu su oni poznati.

Uslijedilo je zajedničko druženje i razgovor o ukrajinskoj kulturi i dobrom životu Ukrajinaca u Lipovljanima.

Ivan Semenjuk

Lipovljanski Ukrajinci

● Učenci ukrajinskog jezika Osnovne škole Josipa Kozarca predstavljaju na ukrajinskom jeziku pjesništvo Tarasa Ševčenka

Kad dobijem poziv iz Lipovljana na događaje koje organizira Kulturno-prosvjetno društvo Ukrajinaca "Karpati", uvijek se rado odazivam. Tako je bilo i ovog puta. Približavajući se Lipovljanima, kamo smo išli kao gosti tradicionalnog obilježavanja datuma rođenja Tarasa Ševčenka, složili smo se da je dolazak u Lipovljane uvijek zadovoljstvo. Razlog je u ljudima. Ukrajinci iz Lipovljana svojom djelatnošću uspjeli su stvoriti ozračje koje odlikuje humanošću, dobrotom, učinkovitim radom što je postalo prepoznatljivom osobinom društva. Svakako, prva zasluga je u ljudima. Ukrajinci iz Lipovljana ostavljaju utisak srdačnih ljudi, skromnih ali odanih svojim korijenima i otvorenih drugima što je opća slika Lipovljana kao središta brojnih nacionalnih kultura Hrvatske. Lipovljanski Ukrajinci uspijevaju u tom kolu nacija sačuvati vlastitu nacionalnu tradiciju, ostajući hrvatski Ukrajinci.

Velika je zasluga i crkve. U sjećanju ostaje svijetli lik nezaboravnog oca Jaroslava Leščyšina. Njegova velikodušnost, nadahnuti rad s povijesnom građom crkve u Lipovljanima, rukopisima koji su svakako ostavili trag u prikazu povijesti ukrajinske kulture mjesta. U ostvarenju značajnih poduhvata glede obilježavanja od velikog je značaja aktivnost odbora, odnosno predsjedništva Zajednice. U tome "Karpati" u Lipovljanima su izričiti primjer. Djelatnost društva "Karpati" obilježena je radom niza poznatih predstavnika, građana Lipovljana, među kojima su i poznati pisac Pavlo Golovčuk i prethodni predsjednik Društva Mirko Fedak te mnogi drugi.

U sadašnjoj organizaciji rada značajna je zasluga Ivana Semenjuka koji već godinama rukovodi Društvom. Svojim karakterom, stilom rada uspio je afirmirati zajednicu, predstaviti njene vrijednosti,

umijeća. Svakako je značajan i atraktivan poduhvat – izrada i postavljenje kipa Tarasa Ševčenka ispred Doma zajednice "Karpati". Kiparski rad umjetnika Vjačeslava Krivickog, poznatog oslikavanjem ukrajinskih i lipovljanskih te inih sadržaja, predstavlja originalno, svojevrsno poprsje izrezano u drvu lipe. Ukrajinski umjetnik na svoj način uključio se u poznatu hrvatsku i ukrajinsku tradiciju skulpture u drvu, predložio je istaknutog pjesnika u kiparskom rezbarenju, uklopivši lik Ševčenka u opći ansambl uz crkvu, vrt, kuću - sjedište Društva. Na takav način, u Hrvatskoj je nastalo drugo poprsje Tarasa Ševčenka poslije Zagreba i treći kip u Hrvatskoj - poslije Lipika gdje je postavljen spomenik Ivanu Franku. Treba se nadati da će se Ukrajinci s Hrvatskog Kvarnera (u Rijeci djeluju pri Ukrajinskom kulturno-prosvjetnom društvu "Dnipro", "Rušnjaku", Kulturno-prosvjetnom društvu Rusina i Ukrajinaca) založiti za obilježavanje boravka Ivana Franka u Lovranu 1909. godine, barem spomen-pločom. Time bi se panorama povezanosti između Ukrajine i Hrvatske nadopunila još jednim značajnim obilježjem.

Ivan Semenjuk je predstavio i svoj rad "25 godina KPD Ukrajinaca "Karpati" Lipovljani" što nije prva knjiga. Povijesni putovi koji su doveli pučanstvo iz Ukrajine, sve do mjesta Lipovljani, Ivan Semenjuk je prikazao i u drugim publikacijama. Izričita crta autora je njegova neopterećenost vlastitom veličinom. Kao čovjek, otvoren je za široku suradnju s drugim Ukrajcima doseljenim zadnjih godina ili potomcima prvih migracija na hrvatsko tlo. Ivan Semenjuk rado surađuje s mnogima. Jedan od takvih partnera je i Katedra za ukrajinski jezik i književnost Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Suradujemo dugo i vrlo plodno. Tako je bilo i na nedav-

nome susretu – prigodom obilježavanja dana Tarasa Ševčenka što je sveukrajinski blagdan širom svijeta. Tom prigodom u Lipovljanima se okupila prava obitelj ukrajinsko-hrvatske uzajamnosti – od građana do prve osobe Veleposlanstva, Jaroslava Simonova. Stalni i počasní sudionik svih događaja – domaćin Lipovljana, općinski načelnik Nikola Horvat. Prema brojnim zaslugama u razvoju hrvatsko-ukrajinskih odnosa u Lipovljanima, zaslužuje zvanje počasnoga Ukrajinca.

Potvrdom uspješnosti suradnje, prvim iznenađenjem bio je nastup školaraca Osnovne škole Josipa Kozarca. Oni su recitali pjesme Tarasa Ševčenka toliko uspješno, s tako dobro postavljenim izgovorom i znanjem ukrajinskog da bi mogli biti primjer studentima zagrebačke Ukrajinistike. Zasluga je to njihove učiteljice, magistricе Ukrajinistike, profesorice Aleksandre Vračević koja predaje ukrajinski jezik i kulturu u školi. Uspješno je diplomirala Ukrajinski jezik i književnost na Filozofskom fakultetu u Zagrebu; fragmenti njenoga rada su objavljeni u časopisu ukrajinske zajednice "Vjesnik", u rubrici "Predstavljamo mlade Ukrajiniste". Kao prevoditeljica, uspješno sudjeluje u pripremi znanstvenih izbornika iz povijesti i kulture Ukrajine. Za izdanja biblioteke Ucrainiana Croatia, koju objavljuje Katedra ukrajinstike na Sveučilištu u Zagrebu, pripremila je niz prijevoda. Aleksandra Vračević i poslije diplomiranja ne prekida suradnju s Katedrom, sudjeluje u pripremi zbornika "Ukrajinska grko-katolička crkva" koji će po prvi puta predložiti radove ukrajinskih autora o povijesti i sadašnjosti te crkve. Svakako, jedna od promocija knjige će biti održana i u Lipovljanima kamo nas uvijek pozivaju i primaju široke duše kakva je duša lipovljanskih Ukrajinaca. Društvo "Karpati" dostojno prezentira i zbor koji je tradicionalno ukras svećanih događaja ne samo u Lipovljanima već i na drugim mjestima širom Hrvatske. Pjevaju srdačno, zdužno, recitiraju, prikazuju ukrajinsku kulturu – dostojno njenoga sadržaja.

Ukrajinci grada Lipovljana su jedan od glasova u snažnom zboru ukrajinske zajednice koja zvuči širom njihove domovine Hrvatske. To su također brojni prijatelji i partneri zagrebačke Ukrajinistike koja surađuje s društvima ukrajinsko-rusinskih zajednica, društvima Vukovara, Osijeka, Vinkovaca, Slavonskog Broda, Lipika, Kninje, Šumeca, Splita, Rijeke, Umaga i drugdje.

Jevgenij Paščenko,

dr. sc. red. prof. Katedre za ukrajinski jezik i književnost Filozofskog fakulteta u Zagrebu

Ukrajinci iz Lipovljana i Vukovara sudjelovali na obljetnici T. Ševčenka u Sloveniji

● Zbor KPD Ukrajinaca "Karpati" - Lipovljani

Prije osamnaest godina, tadašnje Ukrajinsko kulturno društvo "Karpati" iz Ljubljane organiziralo je i postavilo spomenik ukrajinskom velikanu Tarasu Ševčenku i prevoditelju njegovih djela na slovenski jezik Joži Abram u Štanjelu. Spomenici su postavljeni na imanju sadašnjeg vlasnika obitelji Markočić, u čijoj kući se rodio Jože Abram.

Kulturno-prosvjetno društvo Ukrajinaca "Karpati" iz Lipovljana imalo je čast sudjelovati na otvorenju spomenika, te su opet pozvani na ovu manifestaciju koja je održana 10. ožujka 2018. godine.

U Štanjelu je program otvoren izložbom umjetničkih djela ukrajinskog pisca

i akademskog slikara Tarasa Ševčenka. Nakon izložbe bio je organiziran turistički obilazak srednjovjekovnog gradića Štanjela iz kojeg se, sagrađenom na uzvišici, vidi Italija.

U 11 sati počela je sveta liturgija u crkvi svetog Danijela, a pjevačka skupina "Karpata" je pjevala cijelu svetu liturgiju. Po završenoj svetoj misi, program je nastavljen ispred spomenutih spomenika služenjem panahyde i posvetom, te obraćanjem skupu od strane veleposlanika Ukrajine u Sloveniji, načelnika Općine Komen kojoj pripada mjesto Štanjel, župnika te domaćina i organizatora Andrija Hevke.

Centralni dio kulturne manifestacije

uslijedio je pjevanjem ukrajinskih pjesama i recitiranjem djela Tarasa Ševčenka u Zadružnom domu u Štanjelu. Prvi su nastupili učenici osnovne škole iz Štanjela, predstavljajući se pjevanjem slovenskih pjesama pod vodstvom učiteljice Andreje Rustja, da bi potom ukrajinska zajednica "Alpe-Adrija" združena predstavnicima Ukrajinaca iz Ukrajine, Italije i Slovenije recitirala i pjevala pjesme Tarasa Ševčenka.

Članovi UKPD "Ivan Franko" iz Vukovara su u nastavku pjevali ukrajinske pjesme pod vodstvom Anite Nađ, koja je i sama otpjevala pjesmu "Ridna maty moja".

Pjevačka skupina KPD Ukrajinaca "Karpati" Lipovljani, pod vodstvom Marije Poljak predstavila se poznatim pjesmama Tarasa Ševčenka "Misli moji" i "Reve ta stohne Dnjipr šyrokyj", da bi svoj koncert nastavili pjevanjem sentimentalne ukrajinske pjesme "Hilka kalyny", te potom ukrajinskim pjesmama "Teče voda kalamutna" i "Jihav Kozak" te su nagrađeni velikim pljeskom.

Ovaj veličanstveni koncert završila je "Kalina", kulturno-umjetničko društvo Rusina iz Rijeke, pjevajući također ukrajinske pjesme, pod vodstvom harmonikaša Borisa Denisjuka.

Po završenom koncertu, organizator i predsjednik Kulturnog društva Ljubljana-Kijev, odveo je sudionike na obližnju farmu "Pri Francinovi" gdje su svi počašćeni ručkom.

Ivan Semenjuk

Članovi UKPD "Andrij Pelih" - Šumeće očarali publiku u Novoj Gradišci

U subotu, 24. ožujka 2018. godine, članovi Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva "Andrij Pelih" iz Šumeća nastupili su u Novoj Gradišci kod svojih dugogodišnjih prijatelja, KUD-a "Češka beseda" Nova Gradiška. Dugi niz godina oni dolaze na Susrete Ukrajinaca u Šumeće, a UKPD "Andrij Pelih" Šumeće rado se odaziva na različite kulturne događaje u Novoj Gra-

dišci. Ove godine bila je prilika predstaviti ukrajinski narodni ples i ukrajinske pjesme u Novoj Gradišci na kulturnom programu prigodom održavanja Godišnje izvještajne skupštine KUD-a "Češka beseda". UKPD "Andrij Pelih" predstavio je ukrajinski narodni ples "Golubica" i dvije pjesme "Červona ruta" i "Molitva za Ukrajinu". Članovi ukrajinske Udruge iz Šumeća su svojim plesom i pjesmama

publiku ostavili pod vrlo očaravajućim dojmom. Osim UKPD-a "Andrij Pelih" iz Šumeća, nastupili su domaćini "Češka beseda" Nova Gradiška, KUD "Šokica" Rešetari i češki KUD iz Daruvara. Članovi KUD-a "Češka beseda" predstavili su poeziju na svom materinskom jeziku. Nakon programa, kao i svake godine, slijedilo je druženje uz glazbu.

Ozana Stasjuk

“Večer Ševčenkove poezije” u Zagrebu

U prostorijama UKPD “Kobzar” u Zagrebu 22. ožujka 2018. godine održana je “Večer poezije Tarasa Ševčenka”. Tema večeri je bila upoznavanje s Hrvatskom ševčenkianom odnosno sa hrvatskim prevoditeljima, književnicima, kulturnim djelatnicima, poznavateljima i štovateljima Ševčenkova stvaralaštva. Posebno obrađena tema koju je izložio Slavko Burda imala je naziv: “August Harambašić - Ševčenkove ‘Pjesničke pripovijesti’” koje je izdala Matica hrvatska 1887. godine. Na početku večeri sve nazočne je u ime Veleposlanstva Ukrajine u RH pozdravila Olga Ros-Sabljak. U pozdravnim riječima spomenula je Tarasa Ševčenka kao najvećeg pjesnika i simbola Ukrajine koji je svojim djelom zadužio ukrajinski narod. Ukrajinci diljem svijeta poštuju njegovo djelo i ponose se njime. Isto tako je istaknula da gotovo svaka ukrajinska obitelj ima u kući njegovu sliku i da u svijetu nitko nema toliko spomenika koliko ima Taras Ševčenko. Ukrajina i ukrajinska dijaspora svake godine tradicionalno obilježavaju spomen na velikog Kobzara, slikara, romanopisca i pjesnika.

U svom izlaganju Slavko Burda je ukazao na značaj Tarasa Ševčenka koju su prije 155 godina zapazili i hrvatski književnici, prevoditelji, kritičari i kulturni djelatnici. Prvi koji je prevodio poeziju Ševčenka bio je jedan od najpoznatijih hrvatskih pisaca August Šenoa koji je

1863. godine preveo pjesmu “Rozryta mogyla” (“Rasuta mogila”). U to vrijeme mladi hrvatski pjesnik August Šenoa započinje tradiciju prevođenja djela ovoga ukrajinskoga pjesnika, a odabrao je pjesmu koja alegorijski predstavlja Ukrajinu kao nacionalnu tragediju predočenu metaforičnim likom groba koji pljačkaju tuđinci. Ako je August Šenoa započeo hrvatsku ševčenkianu, August Harambašić je Matičinim izdanjem knjige prijevoda većih lirsko-epskih spjevova Ševčenka nastavio prevodilačku tradiciju i započeo kritično valoriziranje ukrajinskog pisca. Zbirka prijevoda u kojoj se nalaze prijevodi slijedećih Ševčenkovih prijevoda: “Začarana”, “Topola”, “Katarina”, “Služavka”, “Nevoljnik”, “Petrica”, “Neofiti” i “Hajdamaci” jedan je od prvih pokušaja predstavljanja Ševčenka u hrvatskoj slavistici. Ne ulazeći u širu i dublju razradu i analitiku samog Harambašićevog oslikavanja Ševčenka i njegovog stvaralaštva koji je u drugoj polovini 19. stoljeća s uspjehom preveo i prepjevao preko pet tisuća Ševčenkovih stihova tako da je većina tih stihova i danas posve čitka što se rijetko može kazati za bilo koji stihovni prijevod iz tog vremenskoga i književnoga razdoblja. Dok je trajalo izlaganje, svi su imali prigodu vidjeti i slobodno prelistati dvije originalne knjige koje je u prijevodu Augusta Harambašića izdala Matica hrvatska. Predstavljene su četiri knjige: Ševčenkove “Pjesničke pripovije-

sti” (1887.); “Pučke pripovijesti” (1899.) Marka Vovčoka (Marija Evgenija Marković); “Hrvatska ševčenkiana” dr.sc. Jevgenija Paščenka (izdana 2011. godine od strane Hrvatsko-ukrajinskog društva i Udruge hrvatskih ukrajinista) te prvo izdanje “Kobzara” (1840.) Tarasa Ševčenka. Nakon izlaganja, studenti Ukrajnistike Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu predstavili su Ševčenkovu poeziju. Recitiranju Ševčenkove poezije pridružili su se i članovi ukrajinskog društva “Kobzar” iz Zagreba pa je tako Marija Kulčicka recitirala Ševčenkovu poeziju koju je prije 130 godina prevodio August Harambašić. Veliki ukrajinski pjesnik i borac Taras Ševčenko našao je u hrvatskom pjesniku i borcu Augustu Harambašiću gotovo adekvatnog prevoditelja. Ševčenkova poezija, zahvaljujući Harambašićevim prijevodima, kako ističe poznati hrvatski književni povjesničar Josip Badalić, izvršila je u svoje doba pozitivnu ulogu u hrvatskom književnom i društveno-političkom životu, pomažući svojom nacionalnom i socijalnom borbenošću kulturni i politički otpor Hrvata protiv ugnjetavanja tuđinske vlasti (mađarski eksponent Khuen-Hedervary) krajem minulog stoljeća. Večer Ševčenkove poezije završena je ugodnim i veselim druženjem studenata iz Kluba ukrajinistike i članova UKPD “Kobzar” iz Zagreba.

Slavko Burda

Kulturno-umjetnički program povodom Dana općine Lipovljani

● Plesna skupina KPD Ukrajinaca "Karpati" - Lipovljani

● Zbor KPD Ukrajinaca "Karpati" - Lipovljani

U sklopu obilježavanja Josipova, Dana općine Lipovljani, 18. ožujka 2018. godine sve kulturne udruge i ustanove općine Lipovljani održale su zajednički kulturno-umjetnički koncert u Društvenom domu Lipovljani.

Kulturnu manifestaciju na kojoj je nastupilo puno izvođača, otvorio je predsjednik Općinskog vijeća Općine Lipovljani Tomislav Lukšić.

Prvi su se svojim nastupom i pjevanjem dviju pjesama predstavili MPZ "Lira", da bi potom na red došli mladi izvođači programa, učenici OŠ "Josip Kozarac" Lipovljani, koji su se predstavili lijepim

igrokazom o izučavanju pletenja paukove mreže, a potom je nastupila plesna skupina "Iskrice" izvođeci atraktivne plesove. Mlada i tamburaška skupina KUD-a "Lipa" otplesala je slovačke plesove, a nakon njih je plesačka skupina KPD Ukrajinaca "Karpati" Lipovljani otplesala svoj dinamični ples "Kozáčok" i svojim nastupom oduševila prisutne gledatelje.

Nakon mladih, nastupali su: pjevačka skupina Češke besede Lipovljani, potom pjevačka skupina "Perunike", pripadnici Udruge umirovljenika općine Lipovljani. Po drugi puta je nastupila MPZ "Lira", ovaj puta pjevajući slovačke pjesme, a potom su nastupili predstavnici KUD-a "Lipa" - folklorna i tamburaška

skupina, te solo nastup tamburaša.

Prije posljednjeg nastupa predstavnika folklorne skupine Češke besede Lipovljani, pjevačka skupina KPD Ukrajinaca "Karpati" Lipovljani su izveli dvije pjesme. Iako ova skupina njeguje ukrajinske pjesme i ukrajinsku kulturu, izuzetno je kao prvu prigodnu pjesmu otpjevala pjesmu na hrvatskom jeziku "Lipovljanska lipa stara", koja predstavlja simbol Lipovljana i lipovljanskih parkova, a napisao ju je i uglazbio član pjevačke skupine "Karpata" Zlatko Knižek. Ova je pjesma posebno dobro primljena i njeno izvođenje je bogato nagrađeno aplauzom.

Ivan Semenjuk

Izložba uskršnjih pisanica i proslava Uskrsa u Zagrebu

● Aktivistica ukrajinske nacionalne manjine u Zagrebu Marusja Jurista

Izložba uskršnjih pisanica nacionalnih manjina Grada Zagreba i Zagrebačke županije otvorena je 23. ožujka u Pučkom otvorenom učilištu u Velikoj Gorici. Izložba je bila postavljena do 2. travnja 2018. godine. Pisanice i blagdanske kolače izložili su u za to specijalne staklene vitrine deset manjina: Cesi, Mađari, Makedonci, Poljaci, Rusi, Rusini, Slovenci, Sloveni, Talijani i Ukrajinci. Ukrajinski dio izložbe priredili su Marusja Jurista i Irena Nagy. Važno je spomenuti da je 2. travnja Tanja Šagadin sudjelovala u televizijskoj emisiji „Svakodnevnica“ TV Jabuka u kojoj je govorila o uskršnjim običajima Ukrajinaca. Na Trgu bana Josipa Jelačića, u parku Zrinjevac i u drugim kvartovima Zagreba bile su izložene uskršnje figure koje su najviše razveselile one najmlađe, a bila je to i prigoda roditeljima da uz izložene uskršnje ukrašene figure fotografiraju svoju djecu. Pored toga, zagrebački Ukrajinci su u Velikom tjednu sudjelovali na bogoslužjima u grkokatoličkoj crkvi sv. Ćirila i Metoda u Zagrebu, na Veliki četvrtak na večernjoj

liturgiji sv. Bazilija Velikoga, na Veliki petak na večernjoj s izlaganjem plaštanice, na Velikoj suboti na Uskršnom bdijenju na večernjoj s prijenosom plaštanice na žrtvenik te liturgiji sv. Ivana Zlatoustog i blagoslovu uskršnjih jestvina, a na sam Uskrs sudjelovali su na Uskršnom jutrenju uz pjevanu liturgiju sv. Ivana Zlatoustog koju je služio križevački biskup Nikola Kekić. Na Uskršni ponedjeljak bila je pjevana liturgija sv. Ivana Zlatoustog uz prijenos na Radio Mariji.

liturgiji sv. Bazilija Velikoga, na Veliki petak na večernjoj s izlaganjem plaštanice, na Velikoj suboti na Uskršnom bdijenju na večernjoj s prijenosom plaštanice na žrtvenik te liturgiji sv. Ivana Zlatoustog i blagoslovu uskršnjih jestvina, a na sam Uskrs sudjelovali su na Uskršnom jutrenju uz pjevanu liturgiju sv. Ivana Zlatoustog koju je služio križevački biskup Nikola Kekić. Na Uskršni ponedjeljak bila je pjevana liturgija sv. Ivana Zlatoustog uz prijenos na Radio Mariji.

Slavko Burda

● Uskrсни štand KPD Ukrajinaca "Karpati" - Lipovljani

Udruga žena liječenih od raka dojke "Sveta Margareta" u suradnji sa slikarom Draženom Milenkovićem, pod pokroviteljstvom općine Dubrava Vrbovečka, organizirali su u sportskoj školskoj dvorani u Dubravi manifestaciju i izložbu "Uskrs u Dubravi", koja je održana 17. ožujka 2018. godine.

Na manifestaciji je prezentirana prvenstveno tehnika izrade pisanica, a na njoj su sudjelovale 54 udruge iz 9 županija Hrvatske. Izložba je bila otvorena od 10:00 do 14:00 sati.

Članice KPD Ukrajinaca "Karpati" Lipovljani prezentirale su jedinstvenu izradu pisanica voskom, a također prezentirale i tzv. uskršnju košaru u kojoj se nalaze jela za posvećivanje (šunka, kobasica, slanina, sir, putar, jaja, hren, pisanice...). Prezentacija jela i pisanica popraćena

na je uskršnim ornamentima i simbolima Ukrajine koji su zajedno izloženi na dva štanda.

Osim štandova sa izloženim pisanicama i uskršnim jelima, pjevačka skupina "Karpata" je nastupila pjevajući prigodne uskršne i ostale ukrajinske pjesme. Osim

pjevačke skupine "Karpata", nastupila je i ruska pjevačka skupina "Kaljinka" iz Međimurja, te društva domaćina iz Dubrave. Bile su to dvije grupe djece iz dječjeg vrtića, dvije grupe mažoretkinja (6+ i 60+), te pjevačka skupina Češke besede.

Ivan Semenjuk

● Zbor KPD Ukrajinaca "Karpati" - Lipovljani

Prvi proljetni nastup UKPD-a "Taras Ševčenko" – Kaniža

I ove je godine Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo "Taras Ševčenko" iz Kaniže predstavilo ukrajinske pjesme i plesove na Uskršnom koncertu u organizaciji kulturno-umjetničkog društva "Posavac" u Kaniži. Ova manifestacija već nekoliko godina zaredom povezuje ukrajinsku nacionalnu manjinu u Kaniži "Galicijane" i većinsko stanovništvo "Šokce." Ove su godine Kanižani imali priliku uživati u ukrajinskim i hrvatskim uskršnim pjesmama koje su predstavile članice pjevačke skupine UKPD-a "Taras Ševčenko" iz Kaniže i pjevačka skupina "Drumarice" iz Brodskog Stupnika. Najmlađi članovi UKPD-a "Taras Ševčenko" još su jednom oduševili svoje suseljene spretnom i razigranom izvedbom ukrajinskih plesova.

Lidija Has

Aktivnosti UKPD "Ukrajina" Slavonski Brod

Organizatori, članovi Kulturno-umjetničkog društva "Radinje" Siče, održali su 22. smotru folklora "Županija igra i pjeva" u Novoj Kapeli. U bogatom kulturno-umjetničkom programu uz domaćine, predstavili su se i gosti, kulturno umjetnička društva "Sesvete", "Mak" Trnovec i Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo "Ukrajina" iz Slavanskog Broda. Domaćini, pod umjetničkim vodstvom Ivice Šebelića predstavili su običaje čijala iz sela Siče, dok su gostujuća društva izvela koreografije iz podneblja iz kojih dolaze.

UKPD "Ukrajina" Slavonski Brod, folklorna sekcija - odrasla skupina, ovom prigodom je besprijekorno izvela najtraženiji ples na svim smotrama i manifestacijama "Hopak", te žustri i ljupki djevojački ples "Vjenčić". Za oba plesa bili su nagrađeni burnom pljeskom mnogobrojnog gledateljstva.

Upravo su smotre kao što je i ova u Novoj Kapeli - mjesta na kojima je vidljivo da je ispred svih onih koji se, na bilo koji način bave folklorom, veliki zadatak čuvanja običaja, pjesme i plesova naših starih.

Dječja skupina UKPD "Ukrajina" sudjelovala u programu Dana škole OŠ "Bogoslav Šulek"

Najveća osnovna gradska škola "Bogoslav Šulek" obilježila je 26. travnja 2018. godine Dan škole kulturno-umjetničkim programom. Isto tako, na Danu otvorenih vrata učenici od 1. do 8. razreda imali su radionice, a svi posjetitelji, roditelji, učenici i gosti imali su priliku pogledati izložbu učeničkih radova.

Pod nazivom "Djetinjstvo je zlatno doba" učenici su svojim glazbeno-vokalnim točkama, plesnim i scenskim nastupima te folklornim izvedbama prikazali i dočarali zašto je i koliko je lijepo biti dijete. Kako veliki broj najmlađih članova folklorne sekcije UKPD "Ukrajina" Slavonski Brod pohađa ovu školu, tradicionalno i mi sudjelujemo u programu proslave. Ove godine nastupili su članovi dječje skupine i to premijernim izvođenjem nove koreografije "Biser Ukrajine". Koreografiju je postavio i uvježbao Ivica Kševi.

Nastup UKPD "Ukrajina" na Sajmu cvijeća i seoskog turizma u Dalj Planini

U organizaciji Kulturno-umjetničkog društva "Petoši Sandor" Dalj Planina i Organizacijskog odbora sajma cvijeća i seoskog turizma Dalj Planina, održana je 28. travnja 2018. Smotra međunarodnog folklora u živopisnoj Dalj Planini. Pored domaćina i društava iz Mađarske, sudjelovali su i članovi UKPD "Ukrajina" Slavonski Brod. U lijepom okruženju i

društvu, mnogobrojnom gledateljstvu predstavili su se najmlađi članovi dječje folklorne skupine UKPD "Ukrajina", koji su ovom prigodom spretno i veselo izveli novu koreografiju "Biser Ukrajine",

koju je postavio i uvježbao Ivica Kševi. Članovi starije folklorne skupine otplesali su dva plesa, dok je mješoviti pjevački zbor otpjevao dvije ukrajinske pjesme.

Jasna Bek

Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo "Kobzar" Zagreb

U povodu 45 godina uspješnog djelovanja

Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo "Kobzar" Zagreb osnovano je 13. svibnja 1972. godine pod imenom Kulturno-prosvjetno društvo Rusina-Ukrajina Zagreba. 1982. godine promijenilo je ime u Kulturno-prosvjetno društvo Rusina i Ukrajinca, a od 2012. godine nosi današnji naziv. Od samog osnutka je bilo u sastavu Saveza Rusina i Ukrajinaca Republike Hrvatske, a od 2012. godine djeluje u sastavu Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske. U svom 45. godišnjem djelovanju predsjednici su bili Markijan Ružickij, Vladimir Krajcar, a danas je Slavko Burda. Tajnici su bili Boris Graljuk, Oksana Nota, Slavko Burda, Aleksa Pavlešin, Emil Bobrek, Viktor Filima, Irena Nagy, a danas je Nikoleta Šimić Brunović. Tri su naša člana bili narodni poslanici i saborski zastupnici, tako je Teodor Fricki bio član Republičke skupštine u socijalističkoj Hrvatskoj, a Miroslav Kiš i Boris Graljuk su bili zastupnici u Hrvatskom Saboru. Nakon donošenja Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj na prvim izborima za Grad Zagreb iz redova Društva izabran je Slavko Burda za predstavnika ukrajinske nacionalne Grada Zagreba. Nakon formiranja Koordinacije ukrajinske nacionalne manjine Republike Hrvatske, za prvoga predsjednika Koordinacije izabran je Slavko Burda. U razdoblju od 1991. godine do 1998. godine u Zagrebu je djelovala središnja organizacija Savez Rusina i Ukrajinaca RH. U prostorijama Društva u to vrijeme bilo je i sjedište informativno-izdavačke djelatnosti "Nova Dumka" ili "Nova Misao". Društvo je iniciralo 1995. godine osnivanje Središnje knjižnice Rusina i Ukrajinaca Republike Hrvatske te je dalo u inicijalni fond 1000 knjiga. Članovi Društva Vasilj Sikorski, Miroslav Kiš i Slavko Burda su aktivno sudjelovali u 15 televizijskih kronika Rusina i Ukrajinca. Vasilj Sikorski je do Domovinskog rata vodio radijske emisije za nacionalne manjine na I. programu Radio Zagreb. Jedno vrijeme tu emisiju je vodio i Miroslav Kiš. Od samoga početka u Društvu je djelovalo nekoliko sekcija, a najbrojnije su bili glazbena, literarna i folklorna. Vokalno-instrumentalni sastav "Kobzar" izdao je prvi CD s ukrajinskim pjesmama. Jedno vrijeme imali smo zbor te više glazbenih skupina i solista. Poznati zagrebački solisti koji su imali zapaženi repertoar rusinske i ukrajinske glazbe bili su Vladimir Krajcar, Aleksa Pavlešin, Tajana Seder, Anđelka Cacović, Katarina Plemenčić i drugi. Ansambl "Kobzar" i pjevači solisti su sudjelovali na mnogobrojnim festivalima i kulturnim manifestacijama. Svoj veći uspjeh zagrebački glazbeni solisti smatraju sudjelovanje na festivalu "Crvena ruža" u Ruskom Krsturu te sudjelovanje na promidžbenom koncertu u Hrvatskom narodnom kazalištu za vrijeme Univerzijade u Zagrebu i snimljenog zajedničkog fono i video zapisa koji je obišao svijet. Literarna sekcija zajedno s glazbenom bili su svake

godine organizatori tradicionalnih "Večeri posvećenih Tarasu Ševčenku" i drugim ukrajinskim i rusinskim pjesnicima. Od samoga osnivanja, zagrebačko Društvo je u svom programu imalo održavanje tradicionalnih i u narodu popularnih društvenih i zabavnih večeri - balova. Međutim, u zadnje vrijeme nema interesa za ovakve zabave. U samom početku djelovala je i folklorno-plesna sekcija, a kulminaciju svog djelovanja su doživjeli 1995. godine kada su sudjelovali na Međunarodnoj smotri folkloru u Zagrebu.

Od samoga početka, aktivna je suradnja sa studentima i profesorima, prvo Lektoratom ukrajinskog jezika i književnosti, a danas Katedrom za ukrajinski jezik i književnost Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Društvo aktivno surađuje i s Veleposlanstvom Ukrajine u Republici Hrvatskoj koje je otvoreno 1995. godine. Članovi Društva su jednom bili i organizatori taborovanja rusinsko-ukrajinske studentske i druge mladeži. Poznato je kampiranje koje su članovi Društva iz Zagreba organizirali na Strmcu, te u vrijeme Domovinskog rata od 1992. do 1997. godine, šest uspješnih "Ljetnih škola za učenike osnovne i srednje škole". U Zagrebu je od 1992. do 1995. godine za pripadnike ukrajinske i rusinske nacionalne manjine i učenike osnovnoškolske dobi organiziran ukrajinsko-rusinski razred pri Osnovnoj školi Miroslava Krleža. Aktivna je i novinarska skupina. Najaktivniji su bili Miroslav Kiš, Vladimir Nota, Gabrijel Takač, Boris Graljuk, Oksana Timko, Marusja Jurista, Aleksa Pavlešin, Slavko Burda, Sergej Burda. Nakon trideset i nešto više godina zbog zastupanja različitih koncepcija u radu i ostvarenju programa rada, Kulturno-prosvjetno društvo Rusina i Ukrajinaca Zagreba se podijelilo u nekoliko skupina koji su kasnije osnovali nova društva a to su: Društvo za ukrajinsku kulturu, Ukrajinska zajednica Grada Zagreba te Kulturno društvo Rusin i Rusinka, a kao nasljednik prvoosnovanoga društva ostalo je društvo "Kobzar". Sva ta društva u Zagrebu samostalno djeluju i imaju svoje članstvo i samostalne programe. U Zagrebu pri grkokatoličkoj župi sv. Kirila i Metoda djeluju Crkveni mješoviti i muški zbor, a u njima pjevaju i članovi našega Društva. U samom Zagrebu je u posljednjih tridesetak godina tiskano preko pedeset knjiga koje imaju ukrajinsku ili rusinsku tematiku. Knjige se pišu i tiskaju na hrvatskom i ukrajinskom jeziku te neznatno i na rusinskom. Poneka od ovih navedenih društava i njihovi članovi, a tu su još Hrvatsko-ukrajinsko društvo, Društvo za hrvatsko-ukrajinsku suradnju te Katedra za ukrajinski jezik i književnost imaju svoju razvijenu izdavačku djelatnost. Navodim da je u počecima svoga rada i djelovanja zahvaljujući dr. Fedoru Labošu u Zagrebu tiskana knjiga "Povijest bačvansko-srijemskih Rusina". Nekoliko knjiga na rusinskom i hrvatskom jeziku je napisao Miroslav Kiš. Ističemo knjigu "Bilo mi je časno

služiti hrvatskom narodu" u kojoj je opisao svoj rad u Hrvatskom saboru kao izabranog saborskog zastupnika u dva saziva. On je napisao i nekoliko priča i eseja te zbirku pjesama koje je objavio u posebnim knjigama. Nakon odlaska iz Društva bivši članovi Boris Graljuk i Aleksa Pavlešin su također izdali nekoliko knjiga. Aleksa Pavlešin je više godina izdavao i ukrajinske novine "Gazeta", dok je prvi predstavnik ukrajinske nacionalne manjine u Gradu Zagrebu i prvi predsjednik Koordinacije ukrajinske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj Slavko Burda za vrijeme svoga mandata izdao i tiskao 8 brojeva "Biltena" te tri godine vodio portal, web stranicu ukrajinci.hr. Za vrijeme i nakon Domovinskog rata, zagrebačko Društvo je ozbiljnije pristupilo izdavačkoj djelatnosti i izdalo je veliki broj knjiga. Pored izdavačke djelatnosti članovi Društva su svojim radom aktivno doprinijeli da se u Zagrebu izgradi spomenik ukrajinskom pjesniku i slikaru Tarsu Ševčenku, čiji je autor Konstantin Dobrjanski te dvije spomen ploče ukrajinskog kipara Bogdana Korža. Spomen ploča u povodu 100. obljetnice doseljenja Ukrajinaca u Hrvatsku izlivena je bronci i izložena u prostoru zgrade Brodsko-posavske županije u Slavanskom Brodu. Druga spomen ploča u povodu 80. obljetnice prve ukrajinske organizacije "Prosvita" koja je također izlivena u bronci nalazi se u prostorijama društva "Kobzar" u Zagrebu. U prostorijama Društva nalazi se i gipsana bista Tarasa Ševčenka čiji je autor ukrajinski kipar Petro Podolec. U prostorijama Društva i mnogim drugim izložbenim prostorima i galerijama članovi te amaterski i akademski slikari održavaju umjetničke izložbe, a u knjižnicama i drugim adekvatnim prostorima u Zagrebu održavaju se kulturne manifestacije, Okrugli stolovi, simpoziji, tribine i susreti. Tradicionalno se održavaju Dani ukrajinske kulture u Zagrebu u Ukrajinskoj ulici pored kamena i stabla prijateljstva te kod spomenika Tarasu Ševčenku. Društvo u Zagrebu je na visokoj razini u prepunoj prestižnoj dvorani "Mimara" u Zagrebu 1993. godine, povodom 60. obljetnice najveće tragedije u povijesti Ukrajine i jednog od najvećih genocidnih zločina u svijetu, održalo komemorativni skup i sjećanje na žrtve Holodomora 1932.-1933. godine u Ukrajini. Od tada do danas u Zagrebu se stalno obilježavaju sjećanja na žrtve Holodomora. Članovi zagrebačkog Društva su i pokrenuli akciju da Hrvatski sabor prizna "Holodomor 1932.-1933. godine" kao genocid nad ukrajinskim narodom. Danas UKPD "Kobzar" Zagreb broji oko 80 članova. U Društvu aktivno rade glazbena sekcija i sekcija za njegovanje i očuvanje baštine, tradicije i običaja Ukrajinaca te književno-literarna sekcija s informativno-izdavačkom i izložbenom djelatnošću. U prostorijama u Zagrebu, u Vodovodnoj 15 nalazi se i biblioteka s nešto oko 1000 knjiga te arhiva Društva.

Slavko Burda

Довічні обіти с. Теодозії Мостепанюк ЧСВВ

У неділю 29 квітня 2018 року у монастирській каплиці Христа Царя в Осієку складала довічні обіти Мирослава с. Теодозія Мостепанюк. Божественну Літургію очолив “доцент кафедри Святого Письма Нового Завіту” Католицького богословського факультету в Загребі митрофорний протоієрей Тарас Барцевський у співслужінні з вікарієм Крижевецької єпархії у Боснії і Герцеговині Мирославом Кернишиним та осієцьким парохом о. Любомиром Стурком. У проповіді о. Тарас пояснив значення символіки обітів як відречення від світу та поєднання з Христом, що відображено й у євангельському читанні Неділі самарянки. Ця жінка, як наголосив проповідник, відчуваючи спрагу, перебуває у пошуках сенсу життя – і не знаходить. Проте зустріч з Христом, розмова біля криниці цілком переминює її життя і, покинувши

тепер вже непотрібний глечик, вона приводить до Ісуса численних людей.

Напередодні цієї події о. Тарас у духовній науці, базованій на четвертій главі Послання до Ефесян, поділився із сестрами роздумами щодо монашого покликання. Бути покликаним – це мати ім'я, мати сенс. Відповідаючи на голос Христа, ми самі стаємо його голосом у цьому світі, стаємо людьми надії, чесноти, яка сьогодні не особливо популярна. Коли часто говориться, що все котиться до гіршого, ми у Христі покликані нести надію, що Бог є, що Він присутній серед нас, що цей світ – в Божих руках. Часто цій єдності надії перешкоджає наша неспроможність прийняти інакшість іншої людини, зокрема іншої співсестри у спільноті. Проте саме завдяки цій інакшості ми є частинками прекрасної картини, незбагненної гармонії Божого задуму.

Прикладом багатства, що виростає

з інакшості є Провінція святого архангела Михаїла в Осієку, що об'єднує греко-католиків Хорватії, Боснії та України, досвід діаспори та нового покоління українців. На перехресті цих культур виникло монаше покликання с. Теодозії Мирослави Мостепанюк, що народилась 9 березня 1986 року у с. Староміщина Тернопільської області в Україні у греко-католицькій родині. Під час навчання в Інституті філології КНУ ім. Шевченка познайомилась із сестрами василіянками Провінції святого архангела Михаїла з Хорватії, які мають у столиці місійний дім. Закінчивши університет, 2008 року виїхала на новіціат до Хорватії, де складала перші обіти 1 травня 2011 року у матірньому домі в Осієку. На згадку про те, що її покликання зародилось на київських схилах, сестра вибрала ім'я на честь святої Теодозії Печерської, засновниці спільнотного монашого життя в Україні. Під час юніорату сестра Теодозія закінчила Катехитичний інститут Католицького богословського факультету у Загребі, служила у спільнотах Осієка та Пр-нявора (Боснія і Герцеговина).

Про своє покликання сестра засвідчує: “Цих перших десять років монашого життя стали для мене великим Божим даром, сильним свідченням, що Господь є живий, що Він доторкнувся до мого життя, перемінив його. Дякую Богові за дар життя, за покликання бути любленою, бути щасливою і за покликання в покликанні – до монашого життя. Дякую всім за численні молитви, за великодушно дарований час, досвід і підтримку”.

с. Еммануїла Вішка ЧСВВ

Prva pričest u Osijeku

Na Tominu nedjelju, 8. travnja 2018. godine u samostanskoj kapeli Sestara vasilijanki, koja je ujedno parohijalna crkva Hrista Carja u Osijeku, prvu pričest je primio Leon Sopka. Leon se duže vrijeme pripremao za ovaj događaj polazeći katehezu kod s.

Tatjane Fine te aktivno sudjelujući na nedjeljnim i blagdanskim bogoslužnjima kao poslužitelj. Nakon Božanske liturgije Leon je uputio riječi zahvale Gospodu Isusu kojega je primio u svetoj Tajni euharistije te svojim roditeljima za dar života i vjere, čime je do suza ganuo

sve prisutne. U ime parohijalne zajednice prvopričesniku je čestitao paroh o. Ljubomir Sturko te Julija Martinjuk i obitelj Lasek Žagar. Želimo Leonu obilje Božjeg blagoslova, da raste u ljubavi prema Gospodu i Crkvi.

s. Teodozija Mostepaniuk

XIII. nadbiskupijski križni put za mlade

U subotu, 17. ožujka, održan je trinaesti po redu Nadbiskupijski križni put za mlade pod geslom Evo Jaganjca Božjeg (Iv. 1,29b). Sudjelovalo je 80 župa iz cijele Nadbiskupije, a petrovačka župa Presvete Bogorodice predstavila se kao jedina grkokatolička župa na križnom putu. Mladi su hodali na relaciji dugoj preko 24 kilometra od valpovačke filijale Vinogradci sve do Donjeg Miholjca. Ni pljusak koji ih je pratio čitavim putem sve do 16.00 sati kada su došli u Donji Miholjac, nije ih omeo u ovom hodočašću. Pokisli i mokri, njih 1700, hodali su od prve postaje koja je bila u Vinogradcima, preko Tiborjanaca, Veliškovaca, Marijanaca, Čamagajevaca, Radikovaca, Miholjačkog Poreča, Rakitovice - sve do Donjeg Miholjca gdje ih je dočekao župnik domaćin vlč. Josip Antolović zajedno s kapelanom vlč. Petrom Maskaljevićem. U župnoj je crkvi bio i nadbiskup, mons. Đuro Hranić koji je, uz prisutnost petnaestak svećenika koji

su hodali s mladima, slavio svetu misu. Nadbiskup je mlade usporedio s hodočascima Grcima iz Ivanova evanđelja koji su željeli vidjeti Isusa. Tako su i mladi hodali više od 24 kilometra po lošem vremenu kako bi vidjeli živoga Isusa, kako bi bili dodirnuti iskustvom Očeve blizine. Mladi su, ističe nadbiskup, ovim hodočašćem obnovili i potvrdili savez s Bogom. Bilo je to hodočašće na kojemu su mladi hrabрили vjeru ljudi onoga kraja i pokazali kako nisu napustili Crkvu niti se udaljili od Isusa Krista. Na križnom putu, mladima su se osim svećenika, pridružili i bogoslovi te časne sestre koje su ponijele instrumente i animirale mlade pjesmom i molitvom. Kolonu su, kao i svake godine, pratili članovi Hrvatske gorske službe spašavanja i policija, vjerni pratitelji koji su bili od velike pomoći prilikom nekoliko intervencija zbog iscrpljenosti i pothlađenosti. No, mladi nisu odustajali, hrabro su koračali i posljednjih 5 kilometara puta kada se spustio pljusak uz sna-

žan vjetar. Hrabрили su ih župljani mjesta kroz koja su prolazili, dočekali su ih uz otvorena vrata svojih domova i srdaca, uz okrepju u hrani i piću, i uz riječi ohrabrenja na njihovu putu. Mladi su imali priliku ispovijedati se svećenicima koji su hodočastili s njima. Mnogi su posvjedočili kako su imali nakanu hodati za drugoga, za svoje bližnje. Ovaj je križni put uistinu bio istinska žrtva za druge, koju su mladi prihvatili i od koje nisu odustali. Osim mladih koji su se odvažili sudjelovati u ovogodišnjem križnom putu važnu ulogu u organizaciji imali su svakako i volonteri-redari kojih se prijavilo 15. Njihova uloga je bila održavanje reda i mira prilikom hoda. Na samom čelu kolone nosio se križ, simbol našega Spasitelja Isusa Krista. Križ su tijekom cijelog puta naizmjenice nosili mladi iz: Vrpolja, Babine Grede, Gundinaca, Vrbanje, Soljana, Našica, Osijeka, Tovarnika, Andrijaševaca, Vinkovaca, Bošnjaka i Cerne.

Sunčica Beč

August Harambašić – Ševčenkove “Pjesničke pripovijesti”

● August Harambašić

Velikan i najveći sin ukrajinskog naroda Taras Ševčenko rođen je 1814. godine. Preminuo je 1861. godine. Te, 1861. godine, rodio se hrvatski pjesnik i jedan od najboljih prevoditelja stvaralaštva i djela Tarasa Ševčenka, dr. August Harambašić. On umire 1911. godine. Poznato njegovo prevoditeljsko djelo je Ševčenko - “Pjesničke pripovijesti”, objavljeno u Zagrebu 1887. godine, a knjigu je objavila Matica hrvatska. Prvi prijevod Ševčenkove poezije u Hrvatskoj bila je pjesma “Rozryta mogyla” (“Rasuta mogila”) koju je, dvije godine nakon Ševčenkove smrti, 1863. godine preveo August Šenoa, jedan od najvećih hrvatskih pisaca.

Profesori i studenti Katedre za ukrajinski jezik i književnost u suradnji s Udrugom hrvatskih ukrajinjista i Hrvatsko-ukrajinskim društvom, sto godina nakon smrti dr. Augusta Harambašića, 2011. godine, tiskali su svoju šestu knjigu pod nazivom “Hrvatska ševčenkiana”. Knjigu je za tisak priredio dr. Jevgenij Paščenko, profesor na Katedri za ukrajinski jezik i književnost Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

U knjizi sa dvjestotinjak stranica, u samom uvodu s naslovom “Hrvatska riječ o Ševčenku”, dr. Jevgenij Paščenko je stručno, povijesno i kronološki obradio hrvatske književnike, kritičare i sve druge kulturne i društvene djelatnike koji su pisali, prevodili i govorili o Ševčenku kao središnjoj figuri u stvaranju predodžbi i saznanjima o ukrajinskoj književnosti u Hrvatskoj u svim razdobljima povijesno-književnog razvitka tijekom posljednja dva stoljeća. Još za života Ševčenka, hrvatski su preporo-

ditelji poznavali njegovo stvaralaštvo. Bili su to na jedan način i prve spoznaje o jednom od slavenskih naroda. U početku je to bilo upoznavanje ukrajinskog naroda kroz usmeno stvaralaštvo, a poslije kroz djela dva velika Ukrajinca toga doba - Ševčenka i Gogolja. Pored njih ne smije se izostaviti i zaboraviti spomenuti Juraja Križanića, koji je već u prvoj polovici 17. stoljeća započeo put hrvatske društvene misli. Posebno treba naglasiti, što je i sam dr. Jevgenij Paščenko istaknuo u svom uvodu “Hrvatska riječ o Ševčenku”, da je spoznaja o položaju Ukrajine pod ruskim carizmom bila jednim od značajnih činitelja u poimanju pogrešnih pristupa u slavenofilskom zanosu te je upravo stvaralaštvo Ševčenka bilo onim činiteljem koji je konkretizirao maglovitu predodžbu o slavenstvu kao obliku svojevrstne pravednosti u odnosima srodnih naroda.

August Šenoa je započeo “Hrvatsku ševčenkianu” 1963. godine prijevodom pjesme “Rozryta mogyla”. Bio je to ujedno i početak tradicije prevođenja ukrajinskog pjesnika u Hrvatskoj. Tada mladi hrvatski pjesnik August Šenoa izabire Ševčerkovu pjesmu koja je alegorijski predstavljala Ukrajinu kao nacionalnu tragediju predočenu metaforičnim likom groba koji pljačkaju tuđinci. Ako je August Šenoa započeo hrvatsku ševčenkianu, August Harambašić je Matičinim izdanjem knjige prijevoda većih lirsko-epskih spjevova Ševčenka (“Pjesničke pripovijesti”, 1887.) nastavio prevoditeljsku tradiciju i započeo kritično valoriziranje ukrajinskog pisca.

Zbirka u kojoj se nalaze prijevodi sljedećih Ševčerkovih poema: “Začarana”, “Topola”, “Katarina”, “Služavka”, “Nevoljnik”, “Petrica”, “Neofiti” i “Hajdamaci” predstavlja jedan od prvih pokušaja predstavljanja Ševčenka u hrvatskoj slavistici. U knjizi se Ukrajinci imenuju kao Malorusi, to bi značilo kao grana ruskoga naroda i slično. Vidi se da je Harambašić prevodeći Ševčenka koristio i rusku književnu kritiku, međutim, on poseže i za ukrajinskim izvorima na koje se naslanja u svojoj, kako kaže, crti o ukrajinskom piscu. Između ostaloga najveće zaslugu Harambašić pripisuje Ševčenku kao “pučkom” (narodnom) piscu, zato je on hrvatskoj javnosti predočen kao “Velik i prvi među svimi slavenskimi pjesnicima”.

Ne ulazeći u širu i dublju razradu i analitiku samog Harambašićevog oslikavanja Ševčenka i njegovog stvaralaštva, u nastavku izlaganja su također bez šire analitike samo spomenuta i nave-

dena imena i djela poznatih hrvatskih književnika, kritičara i kulturnih djelatnika koji su pisali, prevodili, govorili ili objavljivali o Ševčenku i njegovom stvaralaštvu u raznim hrvatskim časopisima u protekla dva stoljeća. Njihova djela su priređena i uvrštena u knjizi “Hrvatska ševčenkiana”.

Povodom 25. godišnjice smrti ili 75. godišnjice rođenja hrvatskog pjesnika dr. Augusta Harambašića, uz kraće novinske prigodne članke, osvrnuo se sintetičnije dr. Branimir Livadić u “Hrvatskoj reviji” 1935. godine esejem s karakterističnim naslovom “Tragom Augusta Harambašića”. Ukrajinski književni i kulturni povjesničar - “historik” Luka Luciv, svoju studiju “August Harambašić i Taras Ševčenko” (Tom 155, Lavov 1937.) obrađuje i dijeli na tri poglavlja: “O Harambašiću”, “Harambašićevi prijevodi Ševčenka” i “Utjecaj Ševčenka na Harambašićeve pjesme”. Iako se Harambašić rodio u godini smrti slavnog ukrajinskog Kobzara 1861. i umro kad se navršila 50-ta godišnjica smrti Ševčenka 1911., kasno je saznao za njega. Međutim, prisvojio je mnogo od Ševčenka, posebno “oduševljenje za narodnu poeziju i spajanje čistih narodnih osjećaja s idealizmom, da bi se mogla izraziti narodna čuvstva “te da je... svoje najljepše i najnježnije pjesme crpio iz izvora narodne maloruske pjesme, te je mnogo njihovih pjesama teško i raspoznati, da su to umjetne pjesme; one su pune iskre srdačnosti, one naivnosti i imaju svojoj pjesmi podati naglasak i kolorit narodne pjesme, bili su uvijek rijetki...” (Iz Uvoda u Ševčenkove - “Pjesničke pripovijesti”, Zagreb, 1887.). Iz ovoga možemo razabrati, da je lakoću, izražajnu jednostavnost i pjesničku slobodu Harambašić usvojio od pjesnika Ševčenka, s kojim se zapravo i javlja ukrajinski utjecaj u hrvatskoj literaturi.

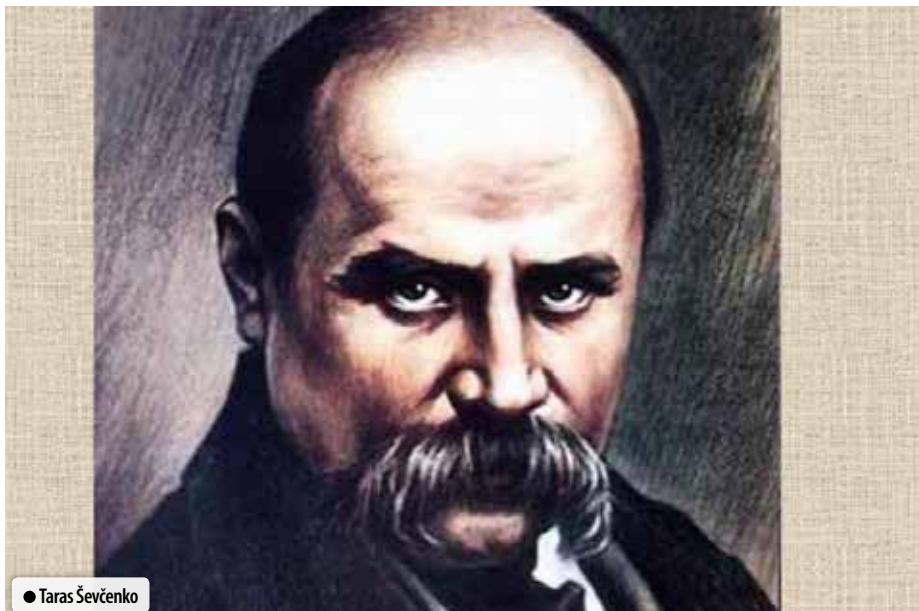
I. Prevođenje Ševčenkove poezije u hrvatskoj književnosti;

II. Ševčenko u hrvatskoj kritici;

III. Ševčenko i hrvatska stvaralačka književnost.

Hrvatski književni povjesničar Josip Badalić u svom članku navodi da sve Harambašićeve prijevode Ševčerkovih pjesama prema kronološkom slijedu njihova objavljivanja možemo razvrstati u tri skupine, koje će obuhvatiti razdoblje od godine 1887. do 1899. (dvanaest godina).

Prvu skupinu čini knjiga prijevoda Ševčerkovih “Pjesničkih pripovijesti”

● Taras Ševčenko

koja se sastoji od osam pjesama: 1. Zračana (Pryčynna), 2. Topola, 3. Katarina, 4. Služavka (Najmyčka), 5. Nevoljnik, 6. Petrica (Petrus), 7. Neofiti, 8. Hajdamaci (Gajdamaky).

Drugu skupinu čini niz Ševčenkovih pjesničkih pripovijesti objavljenih u Harambašićevu prijevodu u časopisu "Vijenac" (1888.) i u pravaškom dnevniku "Hrvatska" (1890.). To su najsnažnija Ševčenkova baladna poema "Kneginja" (412 stihova, objavljena u "Vijencu") - jedan je od najboljih njegovih prijevoda Ševčenkove poezije - i stvarno i formalno. U dnevniku "Hrvatska" objavljeni su godine 1890. prijevodi pjesničkih pripovijesti: "Vještica" Vidjma Osyka; "Kažnjenik" (varnak), "Bijednik" (Miž skalamy nenače zlodij....) i "Marina". Sve skupa, 1250 stihova.

Treću skupinu prijevoda čini dvanaest lirskih pjesama iz "Kobzara" objelodanjenih u sarajevskom književnom časopisu "Nada" godine 1899.

Ukratko, o Harambašićevim prijevodima Ševčenkovih pjesama Josip Badalić navodi: "Harambašić je, zahvaljujući svojoj sočnoj slavonskoj štokavštini i versifikacijskoj vještini, s uspjehom preveo i prepjevao u drugoj polovini 19. stoljeća preko pet tisuća Ševčenkovih stihova tako da je većina tih stihova (i danas), u drugoj polovini 20. stoljeća, posve čitka, što se može kazati za rijetko koji stihovni prijevod na hrvatski iz toga vremenskoga i književnog razdoblja".

U zaključku svojih razmatranja između ostaloga, Josip Badalić navodi i sljedeće konstatacije: "U Hrvatskoj se književnosti odrazilo pjesničko djelo Tarasa G. Ševčenka prije svega u obilnom prevođenju njegovih pjesničkih djela. Samo prevođenje započelo je ravno prije sto godina (danas 155 godina)

- Šenoinim prijevodom pjesme "Rasuta mogila" (1863. u časopisu "Naše gore list"), da bi se zatim osamdesetih i devedesetih godina proteklog stoljeća (danas 19. stoljeće) rascvalo u Harambašićevim prijevodima - u kojih pet tisuća prevedenih Ševčenkovih stihova."

Veliki ukrajinski pjesnik i borac Ševčenko našao je u hrvatskom pjesniku i borcu Harambašiću gotovo adekvatnog prevoditelja, i to iz ovih razloga:

Tematika i motivi Ševčenkove poezije, koja je odisala revoltiranošću nacionalno i socijalno povrijeđenog ukrajinskog pjesnika, sadržavala je u sebi važne indikacije za zvučni odjek u jednakoj - nacionalno i socijalno-ugnjjetavanoj hrvatskoj sredini Harambašićeva vremena, pa je mogla u dobru prijevodu pozitivno odjeknuti u hrvatskoj prijevodnoj književnosti.

Pjesnik i politički borac August Harambašić imao je osobno važne preduvjete za uspješno prenošenje Ševčenkove poezije na hrvatsko književno tlo: prožet je bio srodnim pjesničko-političkim stavovima kao i Ševčenko, a uz to je, kao rođeni Slavonac i štokavac, imao i povoljne preduvjete za ovladavanje potrebitom versifikacijskom vještinom.

Poezija Ševčenkova, zahvaljujući Harambašićevim prijevodima, izvršila je u svoje doba pozitivnu ulogu u hrvatskom književnom i društveno-političkom životu, pomažući svojom nacionalnom i socijalnom borbenošću kulturni i politički otpor Hrvata protiv ugnjetavanja tuđinske vlasti (mađarski eksponent Khuen) krajem minulog stoljeća. (Verzija članka Josipa Badalića u povodu 150. obljetnice od rođenja Tarasa Ševčenka tiskana je na poziv Sovjetske Akademije znanosti u svečanom spomen-spisu AN SSSR).

Pored navedenoga, posebno treba

spomenuti i izdvojiti sudjelovanje i doprinos pridošlih Ukrajinaca u Hrvatskoj ševčenkijani. Bili su to pojedinci, uglavnom intelektualci koji su pripadali političkoj ukrajinskoj emigraciji izbjegloj iz Carske Rusije (Ukrajine) nakon Oktobarske revolucije. Oni su, bježeći od boljševika, izbjegli i dobili politički azil u hrvatskom dijelu tek stvorene Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca. Negdje oko 1920. godine ukrajinska inteligencija se konsolidirala i zbližila s hrvatskom javnošću što se odrazilo i na ševčenkijani. Spomenuti je zbornik velikom Slavenu priređen u čast Ševčenko zahvaljujući naporima ukrajinskih emigranata i hrvatskih slavista i uključenju slavista iz Europe. Od Ukrajinaca spominju se Stepan Likjanović, Mykola Hardovyj, Antin Ivachnjuk, Zynovij Patola i drugi. Nakon II. svjetskog rata imamo novu situaciju i uključivanje drugih, prije i nakon otvaranja Katedre za ukrajinski jezik književnost Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Spomenuti treba profesoricu Rajisu Trostinsku, i danas još uvijek aktivnog profesora dr. Jevgenija Paščenka. U knjizi "Hrvatska ševčenkijana" nalazi se članak Jevgenija Paščenka "Fenomen Tarasa Ševčenka"; preuzeto iz: Dubrovnik, 2007, br. 3, str.60-71.

Naša ekonomska emigracija i Ukrajinci koji su krajem XIX. i početkom XX. stoljeća naselili ove prostore uvijek su u svojim sredinama, što rado i danas čine, organizirali razne kulturne priredbe i svečanosti na kojima su spominjali i proslavljali ime, djelo i stvaralaštvo Tarasa Ševčenka, slavnog i najvećeg sina ukrajinskoga naroda. Kulminacija poštovanja i zahvale ukrajinskom pjesniku, romanopiscu i slikaru za sve što je učinio za Ukrajinu i ukrajinski narod bila je u Zagrebu, 2014. godine, u prigodi obilježavanja 200. obljetnice od njegova rođenja, kada je njemu u čast održana kulturna središnja manifestacija Ukrajinske zajednice u RH, s Okruglim stolom, postavljenom izložbom i glazbeno-plesnim koncertom te posebnom svečanom proslavom i otvorenjem spomenika Tarasu Ševčenko. U protekle tri godine Ševčenkov spomenik u Zagrebu posjećuju mnogobrojne delegacije iz Ukrajine, a obavezno svi ukrajinski državni dužnosnici i visoki političari prilikom dolaska u Zagreb polažu cvijeće i odaju počast velikanu Ukrajine. Važno je spomenuti i da se skoro svim tim događanjima uz nazočnost izaslanika Veleposlanstva Ukrajine u RH pridružuju i zagrebački Ukrajinci i predstavnici svih ukrajinskih udruga i ustanova u Hrvatskoj.

Slavko Burda

Poluotok Krim

Krim (ukr. Крим) je poluotok na sjevernoj obali Crnog mora. Njegova povijest zanimljiva je jer su tamo živjeli različiti narodi i plemena. Prastari tragovi čovjeka na poluotoku Krimu odnose se na razdoblje od oko 100 000 do 35 000 godina pr. Krista, gdje su živjeli Kimerijci, potom Tavri i Skiti. Od 7. - 6. stoljeća pr. Krista, Krim su osvojili Grci koji su tamo sagradili grčke gradove-države: Herson, Feodosija i Pantikapej. Grci su vodili intenzivnu prekomorsku trgovinu.

Rimska republika (kasnije imperija) vladala je na Krimu 400 godina. Zatim, na Krimu su živjeli predstavnici različitih plemena.

Tek od 9. stoljeća u povijesti Krimске државе pojavili su se Slaveni. Hozarska vladavina je prekinuta u 60-tim godinama 10. stoljeća nakon uspješnog pohoda kijevskog kneza Svjatoslava Igoreviča.

Godine 988. kijevski knez Vladimir Veliki osvojio je grčku koloniju grad Herson što se smatra godinom preuzimanja vlasti nad područjem poluotoka Krima, koji se našao u sklopu srednjovjekovne države Kijevske Rusi. Krim se nalazio u sklopu kontrole kijevskih kneževa sve do 13. stoljeća kada su izvršeni jači vojni napadi Mongola koji su preuzeli kontrolu na Krimom. Nakon raspada Mongolskog Carstva, na Krimu su ostali živjeti Tataři.

Sredinom 15. stoljeća, 1441. godine, uspostavljene su neovisne Krimski kanat međutim, 1475. godine potpao je pod Osmansko Carstvo. Krimski Tataři su sljedeća tri stoljeća bili podanici osmanskog sultana te su uživali u širokoj autonomiji. Time je Osmanskom Carstvu osiguran mir na sjeveru i stalni priljev roblja.

Nakon Rusko-turskog rata krajem 18. stoljeća, Krim je 1774. godine postao važan dio Ruskog Carstva.

Nakon Ruskog građanskog rata i neko-

liko smjenjivanja vlasti između "crvenih" i "bijelih", 1921. uspostavljena je Autonomna Krimska Sovjetska Socijalistička Republika koja je ušla u sastav Ruske SFSR. Krim je dobio autonomiju zbog naklonjenosti komunističke vlasti tatarskom stanovništvu.

Do 1944. Krim je bilo rusko-tatarsko područje. Nijemci su ga zauzeli dva puta, u Prvom svjetskom ratu 1918. i u Drugom svjetskom ratu 1941. - 1944.

U vrijeme Drugog svjetskog rata bio je pod okupacijom Njemačke i Rumunjske.

Tataři su uvelike surađivali s okupacijskim snagama, pa su pali u nemilost poslijeratne vlasti. Režim Josifa Staljina je 1944. deportirao Tataře na istok SSSR-a.

Godine 1954. Krim je izgubio autonomiju i pripojen je ukrajinskoj SSR u vrijeme vlasti Nikite Hruščova. Pripojenje se dogodilo kako bi se Krimom moglo lakše upravljati iz Kijeva, nego iz Moskve, zbog njegovog zemljopisnog položaja. Odlučeno je da se pripajanje izvrši na 300. obljetnicu ujedinjenja Ukrajine s Rusijom. To su Rusi smatrali ekstravagancijom, posebno zato jer je Krim bio sovjetsko omiljeno odredište za odmor i zato jer su većinu stanovništva činili Rusi.

Ruski nacionalisti, koji su imali većinu u Vijeću Krima, iskoristili su skori raspad SSSR-a. U studenome 1990. vijeće je osudilo pripajanje Krima Ukrajini koje je napravio Hruščov 1954. U siječnju 1991. organizirali su referendum na kojem je izglasana promjena statusa Krima, pa je iz autonomne oblasti postao Autonomna Sovjetska Socijalistička Republika Krim, što je potvrdio i Ukrajinski parlament.

Tataři su dobili pravo povratka.

Referendum o neovisnosti Ukrajine održan 1. prosinca 1991. bio je težak poraz za ruske nacionaliste jer je 54% krimskih i 57% sevastopoljskih glasača glasovalo za neovisnost Ukrajine. No,

unatoč tome, ruski nacionalisti nastavili su s postepenim jačanjem krimске autonomije. Vijeće Krima proglasilo je Krim republikom, samoupravom i usvojilo je ustav. Pomaci prema jačoj autonomiji Krima su se proširili, a ukrajinska vlada i parlament borili su se sa svakim pomakom. Ruski nacionalisti nisu dobili podršku Rusije jer je predsjednik Ruske Federacije, Boris Jeljcin inzistirao na nemiješanju u pitanje granica drugih bivših sovjetskih republika.

Početkom ožujka 2014. na Krim je izvršena ruska invazija s preko 20 tisuća dobro naoružanih profesionalnih vojnika bez oznaka, nakon čega je Krim proglasio svoju neovisnost od Ukrajine. 11. ožujka 2014. Vrhovno vijeće Autonomne Republike Krim i Gradsko vijeće Sevastopolja su na izvanrednom zasjedanju usvojili Deklaraciju o neovisnosti Krima.

Pet dana poslije, 16. ožujka, održan je referendum na kojem se 96.7% glasača izjasnilo za pridruženje Krima Ruskoj Federaciji. Dan nakon referenduma Državno vijeće Krima je na izvanrednoj sjednici izglasalo Rezoluciju o neovisnosti Krima za koju je glasovalo 85 od 100 zastupnika, a isti dan Državno vijeće uputilo je molbu Rusiji za priključenjem. Odlučeno je da će se država zvati Republika Krim i da će grad Sevastopolj u njoj imati poseban status, a Vrhovno vijeće AR Krima preimenovano je u Državno vijeće Republike Krim.

Rusija je prihvatila molbu 18. ožujka, a sporazum o pridruženju Krima Ruskoj Federaciji potpisali su predsjednik Vlade Krima Vladimir Askjonov gradonačelnik Sevastopolja Aleksej Čalij i predsjednik Rusije Vladimir Putin.

Ukrajina, EU, SAD i ostale države ovaj čin pripajanja Krima Rusiji smatraju nezakonitim jer je pritom prekršeno međunarodno pravo i ustav Ukrajine.

Wikipedija

Grad Ljviv

Grad Ljviv (ukr. Львів) je osnovao knez Danylo Halyckyj u 13. stoljeću. U Hrvatskoj grad Ljviv je poznat kao Lavov. Grad je stekao naziv u čast kneževa sina Leva. Prekrasan Ljviv često nazivaju Parizom istoka.

Prvi pisani spomen o Ljvivu se nalazi u Galicijsko-volynskoj kronici i datira iz 1256., kojom počinje kronologija grada. Kroz povijest, grad su osvajali Mongoli, Poljaci, Mađari, Švedani, Austrijanci, Rusi i Nijemci.

1272. godine Ljviv je postao glavni grad Halycko-Volynske kneževine, a 1356. grad se počeo intenzivno razvijati.

Na početku 17. stoljeća Ljviv postaje najljepšim gradom Ukrajine. Prvo sveučilište u Ukrajini otvoreno je upravo u Ljvivu 1661. godine. Godine 1918. Ljviv je bio glavni grad Zapadno-ukrajinske Narodne Republike. I još uvijek se smatra glavnim gradom Halyčyne (Galicije). Tijekom povijesti gradu nikad nisu promijenili ime. Grad se nalazi oko 70 km od granice s Poljskom.

1998. godine povijesni centar grada dodali su na popis svjetske baštine UNESCO-a. Cijeli grad s pravom nazivaju muzejom arhitekture. Tamo su sačuvane zgrade iz različitih vremena u raznolikim arhitekturnim stilovima sa

tradicijom različitih naroda. U Ljvivu se nalazi glavna svjetinja grkokatolika – Katedrala sv. Jurja. U ovom gradu ima više od 20 predivnih parkova koji svojom ljepotom iznenađuju mnoge turiste, 2 botanička vrta i 16 spomenika prirode. U Ljvivu živi oko 800.000 ljudi, a svake godine posjete ga milijuni turista. Upravo u Ljvivu se nalazi najviše spomenika arhitekture u Ukrajini. 2009. godine Ljvivu je dodjeljeno zvanje Kulturni centar Ukrajine. Grad redovito zauzima vodeća mjesta u turističkoj i investicijskoj ocjeni atraktivnosti.

S ukrajinskog prevela Ana Marija Has, učenica OŠ "Antun Matija Reljković" Bebrina

Slano jezero u Ukrajini

UZakarpattji, na zapadu Ukrajine, nalazi se veliko selo Solotvyno. Kao selo je zanimljivo po tome što tamo postoje rudnici soli. To je najveća solana u Ukrajini. Tamo su još u

II. stoljeću do naše ere počeli vaditi sol, a vade ga i danas. Na tom području nakon arheoloških istraživanja pronađeni su ostaci starog rimskog grada i solane. U srednjem vijeku u Europi nisu postojale

velike solane, zato se osnovna količina soli dobavljala iz Solotvyna.

Na području Solotvyna nalazi se Kunjigunda, jezero sa velikim udjelom soli. Svojom gustoćom, sastavom te ljekovitim svojstvima nalikuju Mrtvom moru. Jezero je nazvano u čast supruge kyjivskog kneza Jaropolka, njemačke carice Kunjigunde. Jaropolk, sin kyjivskog kneza Svjatoslava vladao je od 972. do 980. godine.

Sada u Solotvynu na liječenje dolaze ljudi iz svih krajeva Ukrajine i drugih zemalja.

Jaremča – odmaralište u Ukrajini, popularno i ljeti i zimi

Jaremča je poznato skijaško odmaralište u Ukrajini. Ljeti je to prekrasno mjesto za odmor u prirodi. Iz cijele Ukrajine u sva godišnja doba dolaze ljudi uživati u ljepotama prirode. U 19. stoljeću na tom području ljudi su si počeli graditi vikendice. Tamo su na odmor najčešće dolazili aristokrati iz Austrije i Poljske. Kasnije je postalo najpopularnije odmaralište u Austro-Ugarskoj monarhiji. 1890. godine u Jaremči je otvoren prvi u Ukrajini, Karpatski nacionalni park prirode a veći dio se nalazi u okolici

Jaremče. Na teritoriju parka nalazi se najviši karpatski vodopad nazvan Probij.

S ukrajinskoga preveo Andrej Has, učenik OŠ "Antun Matija Reljković" Bebrina

УСМІХНИСЬ!

**Козацькому роду
нема переводу!**

**Кожен знає, що козак, без
вареників ніяк.**

**Ой, ти, дівчино, з горіха
зерня...**

Я не диво! Не картинка! Я маленька українка!

А я просто українка, україночка...

**Моя сорочка вишиванка
Хіба ще є така краса...**

**Моя сорочка вишиванка
В ній дух народу воскреса**

